Horváth Péter

# *Bongo la*

**Szakonyi Károlynak**

Az öregember évek óta nem evezett már. Nehezére esett volna az úszóházi hangár polcáról leemelni a súlyos, műanyag kajakot. A hajó több mint harminc kilót nyomott, és az ő beteg dereka régebben is megsínylette ekkora súly emelgetését. Evezni akkor még – úgy-ahogy, de – tudott. Ha a válla és a karja elzsibbadt, kievezett a sodrásból a partközelbe, megkapaszkodott egy víztükör fölé hajló faágban, megpihent, és hallgatta a folyó énekét.

Most is megállt, kétezer lépés után.

Tücskök ciripeltek a háta mögötti kis erdőben. A csenevész parti nádasban szárcsa csivogott, a nádas előtt vadkacsák úszkáltak. A limányban balin rabolt. A napsütésben ragyogó folyó százszámra dobálta vissza a magasból lehulló fényeket az égre. Alázuhanva némelyik fénylabdacs megcsúszott a vízen, „kacsázott" párat, ahogy a parton sétáló öregember gyerekkorában mondták, aztán pendülve visszapattant a nap felé. Az öregember evezés közben hallani vélte a zengő hangokat, amelyeket most, sétája során nem hallhatott. A fény xilofonjátékát csak közvetlenül a víztükör fölött, evezés közben lehetett hallani.

Néhány éve még kétnaponta másfél órát evezett. Igaz, olyankor már sokáig kellett vesződnie azzal, hogy a kajakot a stégről a hangárba visszacipelje, és felügyeskedje a tárolóbakra. Megkérte az úszóház gondnokát, cserélné-e a hajó tárolóhelyét egy alacsonyabbra. Nem lehet, Lulu úr, felelte a gondnok, a legújabb rendelkezés szerint tilos megbontani az úszóház kialakult rendjét. De hát ez csak egy apró változás volna, válaszolta a gondnoknak, és nekem nagy könnyebbséget jelentene, ha ott tárolhatnám a Malvint. A gondnok kötötte az ebet a karóhoz, az állásával játszana, ha engedélyezné a helycserét. Sajnálom, Lulu úr, bólogatott, nem tehetek róla, változnak az idők.

Az idők valóban változtak utóbb, a rend szigorodott, főleg mióta lecsapott az országra a ragály. Rejtélyes kór volt, előbb a légutakat, majd a tüdőt fertőzte meg. Kezdetben csak az időseket vette célba, naponta tucatnyian kerültek közülük lélegeztető gépre, és az egész ország tudni vélte, hogy aki egyszer gépre kerül, az nemigen fog élve lejutni onnan.

Az egészségügyi hatóság eleinte nemigen izgatta magát emiatt; jön a tavasz, megy az öreg, amúgy is ez a dolgok természetes rendje, ha a

vénségek hamarabb halnak, annak csak javát látja a gazdaság, több pénz marad az államkasszában: nem kell annyi nyugdíjat fizetni. De azért elrendeltek egy óvintézkedést, hogy az öregek ne tudják átadni a ragályt a fiataloknak. A hatvanöt évnél idősebbek csak reggel hét és kilenc között mehettek vásárolni, ilyenkor csak az ő számukra voltak nyitva a boltok, a Mars téri piacot is csak ekkor látogathatták, amíg ki nem derült, hogy a nyugdíjasok csekély vásárlóereje vészes visszaesést okoz a boltok forgalmában. Ekkor nemcsak a boltosok, a fiatalok is zúgolódni kezdtek. Minek kell kivételezni a vénségekkel? Nyomásukra a hatóság öt hét után feloldotta a tilalmat, a korosztályok ismét szabadon keveredhettek a boltokban és a piacokon.

Ekkor azonban a vírus meggondolta magát – mutálódott, ahogy a hatóság közölte –, és a derékhadból is szemelgetni kezdte az áldozatait. Amikor aztán a gyerekek közül is megkapták néhányan a kórt, a hatóság valóban szigorú rendelkezéseket foganatosított. Az iskolákat bezárták, a tanárok az internet segítségével tanították az otthon marasztalt tanulókat. Nem nyithattak ki a nagyáruházak, az éttermek, a színházakban elmaradtak az előadások. A munkahelyek közül is sokat bezártak. A szerencsésebb munkavállalók „home office”-nak nevezett módon, otthonról dolgozhattak tovább. A kevésbé szerencséseket kényszerszabadságra küldték, és csak a fizetésük felét folyósították nekik.

Így járt az öregember felesége is.

A tánciskola ajtajára kiírták: TOVÁBBI INTÉZKEDÉSIG ZÁRVA. A tánctanárnő félfizetése és az öregember nyugdíja szűkösen, de futotta arra, hogy rendezzék a közüzemi számlákat, fedezzék az élelmezésükkel és a háztartással kapcsolatos kiadásaikat. Az élelmiszerárak azonban emelkedtek. A tanárnő átkozta a vírust, és szidta a kormányt. Férje csitítani próbálta. A hatóság csak azt teszi, amit tennie kell, magyarázta, a közös kalapból nem lehet többet kivenni annál, mint amit beletesznek. A járvány nem tarthat már pár hétnél, na jó, legföljebb néhány hónapnál tovább. Annyit guggolva is kibírunk, édes Lujzám.

A drákói intézkedések hatására a járvány áprilisra lecsillapodott. A megbetegedések számát naponta közölte a rádió és a televízió, az újságok első oldalon tudósítottak az aktuális helyzetről. A korábban ijesztő számok egyre alacsonyabbak lettek, a hónap végére már csak napi egy-két megbetegedésről számoltak be a lapok. Újra megnyíltak az iskolák, kinyitottak az üzletek, megindult a termelés. A tánciskola kapujára visszakerült a régi tábla, TÁNCÓRÁK KEZDŐK ÉS HALADÓK SZÁMÁRA, ám a kedvezményes tavaszi tanfolyamokra alig akadt jelentkező, a korábbi kuncsaftok közül is sokan elmaradtak. Ekkor a tánciskola tulajdonosának

javaslatára „kedvcsináló” videofelvételek készültek. Az iskola hűséges tanítványai közül kiválasztott fiatal párok salsát és argentin tangót jártak a tanárnő okostelefonjának kamerája előtt. Az egyperces felvételek sikert arattak a Neten, egy héten belül több mint ötezren lájkolták őket. A Facebookon is meghirdetett kurzusokra harminchárom új jelentkező fizette be az előleget, javarészt fiatalok. A senior tanfolyamok létszáma viszont alaposan megcsappant. Az öregek még féltek a ragálytól. A tánctanárnő ekkor rávette a férjét, magukról is készítsenek felvételt, hadd lássa országvilág, hogy a tánc az idősebb korosztály számára is képes örömöt szerezni, a rendszeres testmozgás ráadásul fittebbé és ellenállóbbá teszi a szervezetüket. A felvételnek, amelyen csacsacsát jártak, már a közzététel napján több mint ezer kedvelője lett.

Ekkor csapott le a „második hullám”. Májusra a megbetegedések száma újra emelkedni kezdett, igaz, helyenként eltérő mértékben. Voltak városok és megyék, ahol a számok megálltak a napi húsznál, míg más helyütt nem volt ritka a napi három-, sőt négyszáz új fertőzés. A tánciskola látogatottsága előbb a harmadára csökkent, majd egy hét elteltével a kapura visszakerült a korábbi tábla. Ugyanakkor a vírus valamiképpen „megszelídült”, már nem szedett halálos áldozatokat, beérte azzal, hogy a fertőzöttek napokig magas lázzal küzdjenek, hosszú heteken át vakarják a kanyaró virágaihoz hasonló, apró, viszkető, vörös kiütéseiket.

A hatóság ismét fokozta a járvány elleni harcot. Mivel a kór elleni védőoltáshoz szükséges vakcinát nem sikerült kikísérletezni, a júliusban létrehívott Járványügyi Államtitkárság elrendelte a kötelező arcmaszkviselést és a biztonságosnak mondott, egymástól másfél méternyi távolság betartását. Voltak vidékek, ahol ez hatott, másutt kevésbé. A hatóság nemigen talált logikát a vírus viselkedésében addig a napig, amíg a védekezést irányító államtitkár a napi jelentések elemzése során rá nem jött, hogy a ragály azokban a városokban és megyékben a legaktívabb, amelyeket baloldalinak mondott önkormányzatok irányítanak. Marhaság, szentségelt a tánctanárnő, ezeknek elment az esze. Az öregember megengedőbb volt, bármi megtörténhet, mondta, és annak az ellenkezője is.

A kormány kötelezően kitöltendő kérdőívet küldött szét az országban, amely elsősorban a ragály elleni további védőintézkedések lehetőségeit sorolta. A beérkező válaszok elemzése során kiderült, hogy az ország lakosságának többsége hitelt ad a vírus különös mutációját leíró hivatalos magyarázatnak, és felhatalmazza a kormányt a további szükséges intézkedések meghozatalára. A „veszélyesen fertőzött, ellenzéki terület”-nek nyilvánított három városban és két megyében újra bezárták az iskolákat, az üzleteket és a szórakozóhelyeket, a tánciskola ajtajára visszakerült a

régi tábla. Bár az egyszerű, mezei polgárok nem tudták ellenőrizni a kormánysajtó által közölt hivatalos adatokat, legtöbbjük elhitte, hogy a libernyáknak csúfolt szabadelvű buzeránsok terjesztik a kórt. Az utcákat ellepték az ellenség ragyavert képét mutató falragaszok, olyan feliratokkal, mint az „Üsd a libsit, ahol éred, így az egészséged véded!", meg hogy „Igaz keresztényen nem fog a kór!"

A tánciskola home-videóit továbbra is sokan megnézték, de az értékelő bejegyzések közt sokasodtak az elmarasztaló posztok. Az enyhébbek szerint hasznosabb volna, ha az iskola hagyományőrző néptánctanfolyamokat hirdetne. A durvább bejegyzések a salsát mocskos zsidó táncnak, az argentin tangót zsíragyú, fekete lábú indiánok szégyenletes vonaglásának nevezték, a cha-cha-cha-t pedig egyenesen hazaáruló, libsi finomkodásnak titulálták. Mindez egy ellenzékinek nyilvánított városban történt, a felvételeket mégis le kellett venniük a Youtube-ról. Az átlagos, mezei polgárok sem itt, sem a kormányhű megyékben nem voltak tökéletesen tisztában a liberális szó eredeti jelentésével, ahogyan az sem volt teljesen világos a számukra, hogy mit is jelent igaz kereszténynek lenni, mégis hatottak rájuk a falragaszok és a hírmagyarázatok, amelyek szerint a mutálódott vírus valamiképpen felismeri a személyiség politikai beállítottságát. Pöttyös arcú honfitársaik közül sokat megvertek, vagy kővel dobáltak meg az utcán. Ártatlan fertőzöttek hosszú sora állt behúzott nyakkal a kormányablaknak nevezett hivatalok épületei előtt, egészségügyi védőruhába öltözött katonák lánca vigyázta őket, hogy testi épsé-gük további veszélyeztetése nélkül jussanak be a hivatalba, ahol esküt kellett tenniük, miszerint se nem libernyákok, se nem buzeránsok, hanem igenis kormányhű, igaz keresztények, és csakis véletlen tévedés folytán kaphatták el a kórt. Az eskütétel után igazolást kaptak erről, mellé egy tenyérnyi, pléhből készült zöld csillagot, amit a ruhájuk mellrészére tűzve kellett viselniük, hogy már messziről lássa minden egészséges, kormányhű polgár, hogy megbetegedésük nem jogos istencsapás.

Az öregembert és feleségét elkerülte a kór, nekik szerencsére nem volt szükségük sem az eskütételre, sem az igazoló csillag kitűzésére, amely egyébként sem védte sokáig a viselőjüket. Élelmes vállalkozók hamarosan gyártani és méregdrágán forgalmazni kezdték a hamisított plecsinket, így végül nemigen lehetett első látásra megkülönböztetni a csillagok jogos és jogtalan viselőit egymástól. Ekkor a kormány elrendelte az igazolások kiszolgáltatásának azonnali, kényszerű beszüntetését, és a rendelkezésére álló hivatalos jelentések alapján a három súlyosan fertőzött ellenzéki város és a két megye teljes lakosságát szigorú karanténba zárták.

A határőrizeti szervek néhány nap alatt elkerítették a „libernyákok" által lakott területeket. Az utakat lezárták, az illegális úton menekülőket elfogták és visszatoloncolták a „hazára veszélyes gócpont"-nak minősített lakterületükre. Az országos hatóság becsületére legyen mondva, se a két fertőzött megye, se a három, járvány sújtotta város lakosságát nem ítélték éhhalálra, légi úton szállított élelmiszercsomagokkal látták el ezeket. Ahol nem volt alkalmas leszállóterület, oda ejtőernyőn dobták le a segélycsomagokat és a szükséges orvosi felszerelést. Sőt, önkéntes (főként szabadelvű beállítottságú doktorokból verbuvált) orvoscsapatoknak is megengedték, hogy a fertőzött területekre beutazzanak; hittérítő papokat is küldtek az eltévelyedett lelkek gyógyítására, valamint olyan magasan képzett, elkötelezett pedagógusokat is delegáltak, akik vállalták, hogy a fertőzött területek iskoláiban kötelezően elrendelt etikaórákon tanítsák a veszélyeztetett ifjúságot a helyes gondolkodásra, isten, haza, család, a nemzeti hagyomány és a rend tiszteletére, s e tisztelet egyedül üdvözítő voltára – noha az iskolák zárva voltak, augusztus volt, még tartott a szokásos nyári szünet.

Az öregembert, aki aznap a fénylabdákkal játszó folyóparton sétált, továbbra is elkerülte a ragály; arcát nem a kór piros kiütései pöttyözték, csak apró mitesszerek és öregségi foltok, bár ezeket nehezen lehetett megkülönböztetni a betegség árulkodó jeleitől. Mindazonáltal meglehetős egészségnek örvendett, bár a derekát egyre gyakrabban fájlalta, ízületei sem voltak már a régiek. Ezért sétált ki naponta a folyópartra, hogy megjárassa a lábát, átmozgassa berozsdásodott tagjait, friss levegőt szívjon szörcsögő tüdejébe, amely nem véletlenül szörcsögött. Luhó Lajos – így hívták az öreget – napi harminc szál cigarettát elszívott. Hiába próbálkozott többször is, elsősorban anyagi okok miatt, káros szenvedélyéről nem tudott leszokni. Pedig nem is szenvedély volt már ez, inkább csak megrögzött, terhes és rossz szokás. Ha rágyújtott, az első szippantásokat még élvezte, ilyenkor meglódult beszűkült ereiben a vér, de aztán már csak „kötelességből" szívta végig a cigarettát: ha ennyi pénzt kiadott érte, inkább pocsékba menjen, mint kárba. Ennek a mondásnak az eredetére sem emlékezett, ahogyan sok minden másra se.

Elsőként a jól ismert nevek hagyták cserben, nem tudta felidézni sem a város, sem az ország vezetőinek a nevét, megesett, hogy hirtelenjé-ben a kártyabarátait sem tudta nevükön szólítani, noha évek óta ultizott velük szerda esténként. Maliciózus derűvel vette tudomásul memóriájá-nak vészes hanyatlását. Amire nem emlékszem, gondolta, azért nyilván nem is kár. Pedig megtörtént, hogy néha a ritka öröm perceiben nem tudta nevén szólítani a feleségét, noha még mindig szerelmes volt a nála tizenöt

évvel fiatalabb, de már szintén idősödő tánctanárnőbe, akit ilyenkor drágámnak, kedvesemnek, egyetlenemnek vagy táncos lábú oroszlántehenecskémnek szólított. A tanárnő rágta a fülét, vigyázzon magára, mert még sok évig szeretne vele élni. Az öregember hálás volt ezért, bár nemigen tudta, miként vigyázzon magára, mit tegyen, vagy mit ne tegyen ezért. Engedelmesen hordta az arcmaszkot – bár azon keresztül nehezebben kapott levegőt –, és a felesége határozott utasítására gumikesztyűt húzott, ha elment otthonról. Egészségügyi sétái során persze lehámozta a kezéről a valamiért mindig nyirkosnak tűnő gumikesztyűt, levette a légzését nehezítő arcmaszkot, hiszen a folyópart általa kedvelt, néptelen szakaszán szinte soha senkivel nem találkozott, aki megfertőzhette vagy akit ő megfertőzhetett volna, ha a kór, tünetek nélkül ugyan, mégis ott lappangana benne. Zsebre gyűrte a védőfelszerelést, csak hazatérése előtt öltötte magára. Érzett némi lelkifurdalást, amiért e gesztussal félrevezeti a feleségét – noha hosszú együttlétük során soha nem hazudtak egymásnak –, de úgy gondolta, még isten is megbocsátaná neki ezt az apró csalafintaságot, mármint, ha volna.

Miután az evezéssel felhagyott, és a kajakot eladta, hetente háromszor pingpongozni járt. A sporttevékenységet nem tiltotta a liberális városi önkormányzat, annál inkább az asszony. Addig rimánkodott és fenyegetőzött, hogy – másról nem beszélve – még az ártatlan hitvesi csókot is megtagadja az urától, ha az továbbra is „egy ilyen hülyeség miatt" veszélyezteti az egészségét, és ahelyett, hogy inkább vele táncolna otthon – hogy ő ki ne essen a gyakorlatból –, továbbra is eljár a sportköri fiatalok közé, holott jól tudja, hogy újabban leginkább ezek körében pusztít a kór, mígnem az öregember bejelentette a sportkörben egy pénteken, hogy nem jön többé. A fiatalok ugratták: „Be vagy szarva, papa? Hát nem mindegy, miben halunk meg?" Az talán mindegy, mondta nekik, de az már nem egészen, hogy mikor.

És attól fogva minden este táncolt a feleségével.

*Bongo-la, bongo cha-cha-cha!*
*Ezt fújja ma Dél-Amerika!"*

Hetvenéves volt, de apróbb-nagyobb bajai ellenére sem érezte öregnek magát. Pedig gyerekkorában az ilyen időskorúak már matuzsálemnek számítottak. Nagyapja alig múlt ötven, de már „kifelé indult az életből". Mogorva lett, borotválatlan volt, és büdös. Nemcsak az éjszaka javát, a nappal felét is átaludta. Hatvanéves sem volt, amikor egy délután nem ébredt fel többé.

Lulu bácsi, ahogy a sportköri srácok nevezték Luhó Lajost, még szeretett volna, ha többet nem is, de legalább tíz-tizenöt évet megélni, és tovább munkálkodni a maga csöndes, akkurátus módján, noha készségesen belátta, hogy ez a „munkálkodás" társadalmi szempontból teljesen érdektelen, és nyilván haszontalan is. Lulu bácsi ugyanis az élet értelmét kereste. „Miért van valami, miért nincs inkább semmi?" – kérdezgette magától, és bizony néha a fiatal sportköri srácokat, valamint a hozzá hasonló korú kártyabarátait is ezzel a kérdéssel vegzálta. A srácok kikacagták. „Azért van pingponglabda, hogy használhassuk a pingpongütőt. Ütő meg azért van, Lulu bácsi, hogy üthessük vele a labdát! Ne ilyen hülyeségeken törd a fejed, inkább gyakorold a pörgetést!" Az ultitársak kevésbé voltak elnézők vele. „Jaj, Lulu, hagyd már ezt a baromságot, inkább a partira figyelj! Már megint ultit mondtál hetes nélkül. Tiszta hülye vagy!"

Az öregember tudta, hogy a barátainak igazuk van. Egyre feledékenyebb és hülyébb lesz vénkorára. És mégis, még ott, a folyóparti nádas zsombékjain lépdelve is hagyta, hogy „hülyeségeken" járjon az esze. „Miért hullanak fénylabdák az égből, ha úgyis visszapattannak oda? – tűnődött. – Mi haszna rövid látogatásuknak azon túl, hogy indokolhatatlan derűt keltenek az ember szívében?" Ha szigorúan nézzük, maga a tánc is haszontalan, gondolta, bár óvakodott volna attól, hogy ezt a gondolatát megossza a feleségével, akivel esténként félórát táncolt az előszobában. Nem volt már olyan ügyes, mint hajdanán, amikor megismerkedtek, gyakran elvétette a ritmust, és az asszony lábára lépett. A tánctanárnő úgy tett ilyenkor, mintha semmi nem történt volna. Egy este könnybe lábadt szemmel azt találta mondani: „Ha nem táncolnál velem, biztosan megőrülnék." Lulu ráhagyta, holott nem hitt se a cha-cha-cha, sem a slowfox, sem az angolkeringő hasznában. A táncfélóra végére gyakran begörcsölt a lába, vagy „beállt a dereka". Az asszony ilyenkor fekete nadálytőből készült kenőccsel dörzsölte be, és hosszú percekig masszírozta az öregember tagjait. A masszírozás hetente egyszer gyengéd szeretkezéshez vezetett. Ez mindkettőjüknek örömöt szerzett ugyan, de egyéb haszna nem volt, hiszen régen túl voltak már azon a koron, amikor az élvezeten kívül az utódnemzés is az ölelkezés (kétségkívül hasznos) céljának számított.

Ezt a hasznossági kérdést hét évtized sem tudta kiverni a fejéből. „Mindegy, mi leszel, ha nagy leszel – mondta neki az apja annak idején –, a fontos, hogy hasznos polgára legyél a világnak. Ráadásul úgy, ahogyan senki más nem volna képes erre kívüled. Érted, kisfiam?" Igencsak bambán nézhetett ekkor, mert az apja előbb legyintett, aztán barackot nyomott a fejére, és azt mondta: „Semmi baj, bikfic, majd benő a fejed

lágya, és akkor majd megérted, miről beszéltem neked." Hát, a feje lágya már régen benőtt, de még most, hetvenévesen is erős szkepszissel viseltetett a hasznosság fogalmával szemben. Annyi biztos, gondolta, hogy ő a maga részéről fikarcnyi hasznot sem hajtott, nemhogy az úgynevezett társadalomnak, de senkinek a világon. A helyi csapágygyár könyvelőjeként dolgozott több mint negyven éven át. Nyugdíjasként is be-bejárt pár évig, hogy segítsen a félévi leltározáskor, vagy ha egy váratlan, nagy megrendelés a szokottnál több könyvelnivalót adott a cégnek. A gyár szempontjából kétségtelenül hasznos munkát végzett, amiként maga az üzem is hasznosan látta el a különböző gépek forgóalkatrészeit, és azok is nyílván hasznosan pörögtek-forogtak a helyükön, de... De minek? Egy mosógép, centrifuga, autókerék kétségkívül hasznosan végzi a dolgát, az asszonyok régóta nem kézzel mosnak, teknőt csak a skanzenekben látni, és autón mindenki gyorsabban jut el a céljához, mint valaha lovon vagy gyalog, de...

Épp idáig jutott nem túl eredeti gondolatainak során, amikor bal lába elvétette a lépést, talpa lecsúszott a zsombékról, bokája megbicsaklott. Megszédült a fájdalomtól. Ezzel a fájós bokával aligha tudja megtenni a visszautat, több mint hatezer lépést kellene sántikálnia. A félbehagyott pingpongedzéseknek (és az esti, intim táncóráknak) hála, eddig meg se kottyant neki a tízezer lépésnyi (napi ötkilométeres) séta, de most, ezzel a duzzadt bokával – fél perc alatt akkorára dagadt, mint egy kisebbfajta sárgadinnye – aligha jut vissza az ártéri erdőn a volt vásártéri lakótelepig, ahol a lakásuk volt.

Alig ezerlépésnyire terpeszkedett a parton a kompkikötő épülete, amit a hajdani malomból alakítottak át. Abban székelt a kikötői hatóság, amely a megyehatárként szolgáló folyón való átkelést ellenőrizte, miután a kormány rendelkezésére előbb a városból kivezető régi, majd az új hidat is lezárták a forgalom elől. A hidak a város tulajdonát képezték, a hídvám, amit az autósoknak és a gyalogosoknak is meg kellett fizetniük minden áthaladáskor, a városi önkormányzat egyre csökkenő bevételeit gyarapította. Csakhogy a kormány a járvány második hullámának betörésekor központi fennhatóság alá rendelt minden olyan hidat, amely a karantén alá vont területeket összekötötte az egészséges övezetekkel. A lezárt hidakat katonák és önkéntes milicisták őrizték, a kormányzat szempontjából érthető intézkedés következményeként. Az már kevésbé volt érthető, hogy az évek óta megszűnt kompjáratot újra indítsák. A szigorúan ellenőrözött hidak egyikén is bonyolódhatott volna a minimálisra csökkent teher- és személyforgalom, a hídvám bevétele immár nem a városi pénz-

tárt, hanem az államkasszát gyarapíthatta volna, a járványügyi államtitkár mégis úgy döntött, a fertőzött megye határfolyóján ezután csakis kompon kelhetnek át azok, akik megszerzik erre a különleges engedélyt. Az engedély tekintélyes summába került, amiként a komp viteldíja is csillagászati összegre rúgott. Arról nem szólva, hogy a városi szóbeszéd szerint az új kompokat az államtitkár veje gyártotta, üzemeltetésükkel a keresztfia cégét bízta meg. Mindezeken túl is megvolt a maga sajátságos haszna a dolognak: a folyó mindkét oldalán álló kompállomás régi épületét folyamatosan bővíteni kellett, hogy az ellenőrzés ellenőrzése is kellően biztosítva legyen.

Az efféle értesüléseket a tánctanárnő osztotta meg a férjével, ő járt el bevásárolni, mégpedig egymástól olykor távol eső boltokba, hogy a postaládájukba rendszeresen bedobott hirdetési újságok különféle kuponjait beváltva a lehető legolcsóbban szerezze be a szükséges élelmiszert és a nélkülözhetetlen háztartási szereket, köztük a fertőtlenítőfolyadékot, amellyel minden megvásárolt holmit alaposan átdörzsölt, mielőtt a helyükre rakta volna őket.

Vásárlásai során sok pletykát felszedett. Ő hallotta azt a szóbeszédet is, amely szerint a kompállomás fejlesztésére sebtében kiírt közbeszerzési eljárást az államtitkár sógorának kormányhű, fővárosi cége nyerte el. Ugyanakkor, mesélte felháborodottan, a hírek szerint a városi kompállomásnak csak egy-két megbízhatónak minősített, többszörös esküt tett helyi alkalmazottja volt, a személyzet java az egészséges területekről érkezett a kiemelten fontos munkahelyre, noha ő is jelentkezni akart az irodai munkára, mivel a tánctanításról talán végérvényesen le kell mondania. A tánciskolát augusztus végén fölszámolta a tulaj. Valamiképp muszáj pénzt keresnie, magyarázta férjének a tanárnő, a te nyugdíjadból nem fogunk megélni, a fiúkat pedig nem kérhetjük arra, hogy rendszeres pénzküldeményeket irányítsanak egy ellenzéki postacímre.

Az öregember minden fájdalmas lépés után megpihenve bicegett a kompállomás felé. Onnan telefonál majd taxiért, gondolta, egyenesen a városi klinikára vitetheti magát, ott megröntgenezik az egyre fájdalmasabban sajgó bokáját, és ellátják a sérülését. Talán elszakadt egy ín, megroppant egy lábközépcsont, vagy megsérültek a gyenge, kiszáradt ízületek, ők majd megmondják, begipszelik, ha kell, talán még egy járóbotot is kaphat tőlük.

Megizzadt.

Nyár végre volt már, a naptár szerint szeptember huszonkettedike, péntek, kora délután. Őszi napforduló, villant váratlanul az öregember

eszébe, a csillagászati ősz kezdete, nap-éj egyenlőség. Nemrég kártyaparti közben hangzott el a szó. Petúr István a bemondott piros ultiját megcsinálta ugyan, de a megkontrázott partit elvesztette, s mivel ellenfeleinek százat érő ütése volt, egy fillért sem nyert. Ő mondta ekkor: „Amit nyertem a réven, azt elvesztettem a vámon. Nap-éj egyenlőség." Harmadik kártyapartnerük, Pille Mátyás fogász sem tudta, hogy pontosan mit is jelent a szó. Szokása volt az ultisoknak, hogy ilyenkor pár percre félretegyék a paklit, töltsenek maguknak egy pohár bort, és átbeszéljék a felmerülő problémát. Lulu ráadásként rágyújtott egy cigarettára, és a fogászszal vállvetve kapacitálta a fizikatanárt, világosítaná fel őket a nap-éj egyenlőség pontos mibenléte felől. „Hát nem tanultátok az iskolában?" – pirított rájuk Petúr István. Egyszerre vágták rá, nevetve: „Tanár úr kérem, mi igazoltan hiányoztunk azon az órán!"

Lulu nem volt büszke arra, hogy mint jó néhány fizikaórát, sok minden mást is elbliccelt élete során. Apja jó szándékú tanácsának fittyet hányva, a tünékeny örömöt hajkurászta, mégpedig kétféle örömet. Vagy inkább háromfélét. A szerelemét, a filozofálgatását, de legfőképp annak a különleges, már-már halálközeli örömnek a felejthetetlen élményét, amelyben csupán egyetlenegyszer volt része, éppen abban az évben, amikor apja azt a bizonyos intelmet megfogalmazta.

Ötéves volt akkor.

A nagyszüleihez utaztak látogatóba, Budapestre. Izgatta a Pest-szag, amely az akkor még meglévő légópincék nyitott ablakból áradt az utcára; tetszett neki, hogy a fővárosban szinte minden ház kétszer olyan magas, mint a kisvárosban, ahol a szüleivel élt. De legjobban a nagyszülei magas plafonú, zegzugos bérlakása gyújtotta fel a képzeletét. Olyan volt, mint egy félhomályos labirintus. A szobák nagy ablakait sötét kárpitok függönyözték, a fény csak csíkokban hasított be a réseken, pengéiben porszemek kavarogtak ragyogva, mint a Kincses sziget gyémántjai, amelyekről az apja olvasott neki esténként. Egyedül a nagy konyhát járta be szabadon a napfény, noha a konyhaablak a ház belső udvarára, a gangnak nevezett körfolyosóra nyílt. Abban a konyhában minden különös volt. Ott volt mindjárt példának okáért a jégszekrény, amelynek már a neve is meghökkentő volt, noha nem jégből készült, mint azt először gondolta a szekrény neve hallatán, de igenis jeget kellett raktározni benne, csillogó hasábjait egy forintért lehetett megvásárolni az Erkel utcán megálló stráfkocsiról. Aztán ott volt a nagyi gázvasalója, amit igazi, kék gázláng melegített. A stelázsinak becézett, világoszöld kredenc számtalan fiókjában kincsek lapultak: csúzlinak használható befőttesgumik tucatjai, apró, réz fogaskerékkel ellátott tésztavágó, nyújtófa és prakker, azaz poroló. És ott voltak

még a hokedlik, ezek a támla nélküli, szürke fedelű konyhai ülőalkalmatosságok, amikről fel lehetett lépni a levegőre. Igaz, ami igaz, ez csak egyszer sikerült neki, egy, a maihoz hasonló ragyogó délután, amikor a konyhaablakon beáradó napfény kévéiben olyan sűrűn kavarogtak a pormacskák, hogy elbírták a rájuk lépő apró talpakat, és ő egészen a magas plafon alatt meghúzódó fregoli nevű ruhaszárító-alkalmatosságig fel tudott lépdelni rajtuk a levegőbe, sőt, ott, a valószínűtlen magasban kettőt verdesett a könyökével, mintha azok a szárnyai volnának, sikerült kissé odább libbennie, a fölső ablaktáblák közelébe, azokat nem fedte csipkefüggöny, és a ragyogó üvegen átnézve meglátta a harmadik emeleti Cuki-bárónét, aki meztelenül napfürdőzött a maga nyitott konyhaablaka mögött.

Ennek a csudás lebegésnek és repülésnek a minden máshoz hasonlíthatatlan örömét kereste egész élete során, és persze, nem találta meg soha többé. Sem a szerelemben, sem a munkában, de még a kétségtelenül jóleső izgalmakkal járó pingpongmérkőzések vagy a kártyacsaták alkalmával sem, ahol Petúr István legutóbb egész kiselőadást tartott kíváncsi kártyapartnereinek a nap-éj egyenlőségről.

– A nap-éj egyenlőség idején a Nap és a Föld középpontját összekötő egyenesre merőlegesen, a Föld középpontjában állított sík a földfelszínből a terminátornak nevezett gömbi főkört metszi ki – okította ultitársait a fizikatanár –, amely ekkor az egyenlítőre és minden szélességi körre merőleges; ezeket felezi, amiből következik, hogy az egész Földön nap-éj egyenlőség van. – Sebtében fel is vázolta az ábrát a füzetlap hátoldalára, amelynek innenső oldalán, mint hajdani könyvelő, Lulu a partik eredményét vezette akkurátusan. – A geometriai magyarázattól eltérően – mutatta Petúr István nekik a rajzot –, a nappal és az éjszaka hossza a definícióból adódóan ekkor sem azonos. Az egyenlítőn a nappal megközelítőleg 12 perccel hosszabb az éjszakánál, és az eltérés az egyenlítőtől távolodva egyre jobban növekszik: a pólusoknál fél évig tart a nappal, és fél évig az éjszaka.

– Hiába magyarázol, Pista – szólalt meg akkor a fogász –, ez nekem kínaiul van.

– Én se értem igazán – mondta Lulu. – Osszunk inkább.

Lulunak aznap szerencséje volt, minden második leosztást ő nyert meg, Petúr István viszont minden apróját elveszítette, és igencsak lehangoltan távozott a parti végeztével.

A férje egészségéért aggódó tánctanárnő a kártyapartikat sem nézte jó szemmel. Miért nem velem kanasztázol inkább, dohogott, én nem foglak megfertőzni, és nem nyerném el a pénzed. Ne félj, szívem, ők se nyerik

el, felelte a férje, és ezúttal igazat mondott. Filléres alapon játszottak, egy-egy leosztás végén az öregember a kockás füzetébe jegyezte a meg-nyert és elveszített összegeket, hogy a parti végén forgalomból kivont egy- és kétforintosokkal rendezzék az aktuális számlát. Hol egyikük, hol másikuk nyert, így Lulunak soha nem kellett újratöltenie a bonbonosdobozt, amiben a kártyapénzét tartotta.

A tenyérnyi, sárga fémdoboz még a zöld stelázsi kincsei közül került elő annak idején. A fedelét díszítő, színes gyümölcskoszorú fölött gótbetűs felirat állt. Fruits Confits de RIMASZOMBAT – hirdették a betűk a doboz hajdani tartalmát és származási helyét, mintegy igazolásképpen, hogy az öregember anyai nagyanyja a mai Szlovákia területén álló kisvárosból származott, bár Ettingshausen Gizellának hívták. A kormány által színmagyarnak deklarált haza lakói sokfelől érkeztek a Kárpát-medencébe az ország történelme során, besenyő keveredett a hunnal, tóttal, szerbbel, bosnyákkal, zsidóval és ki tudja még, hányféle nép fiaival. Kártyapartnereit is csupán a vakvéletlen sodorta az ország két ellentétes végéből az ellenzékinek nyilvánított városba. Egyikük családja a Kisalföldről, a másiké Szabolcsból költözött a fénylabdákkal játszó folyó partjára, amelynek kanyarulatában éppen a szeme elé tűnt a kompállomás.

Az épület magas szögesdrót kerítéssel körbefogott elülső betonudvara a folyóra nézett. A kerítés kétoldalt lefutott a vízig, ott terpeszkedett az ormótlan, csukaszürke úszómű. Pontonját régi olajtartályokból hegesztették össze, csak a fedélzete készült vadonatúj, rozsdamentes acélból. Az idomtalan vasalkotmányt karvastagságú drótkötelek rögzítették a parthoz, és beljebb két, vízben álló, irdatlan vascölöphöz. Ezek a cölöpök szolgáltak arra is, hogy a ponton csapóhídját a csúcsukra szerelt csigákon átfutó drótkötelekkel a Diesel-motorral működtetett csörlők mozgatni tudják. A csapóhíd most le volt eresztve, a ponton előtt járó motorral várakozott a komp. Öszvér alkotmány volt, a folyókanyarban létesített téli kikötőben állomásozó, kiselejtezett hajók alkatrészeiből szerelték össze – noha a számlán, amit a kompot elkészítő cég a kormánynak benyújtott, vadonatúj alkatrészek és anyagok szerepeltek. (Az öregember felesége hallott harangozni erről a Mars téri piacon.)

A komp viszonylag kicsi volt, három teherautónál több nem fért el rajta, a gyalogutasoknak a járművek közt kellett meghúzniuk magukat, amíg a komp átért velük a túlsó partra. A komppal együtt az egész kikötői monstrum ronda és valamiképpen fenyegető volt, sehogy nem illett a békés tájképbe.

Az öregember immár a homokos partrészen bicegett a kikötő felé. Egyre nehezebben húzta a lábát. A kikötő őrkatonái a behajózás felügyeletével voltak elfoglalva, éppen a harmadik teherautó gördült át a csapóhíd vaslemezén. Ahogyan a már a kompon parkoló két másikét, ennek a teherkocsinak a rakterét is ponyva borította, nem lehetett tudni, mit szállítanak. A tánctanárnő vitte haza a hírt, amely szerint a városba légi úton érkező segélyszállítmányok javát hordják ilyenkor át a vízen, hogy odaát, a megbízható, szabad megyében eladják kormányhű, keresztény boltosoknak.

Az öregember arcán csorgott a veríték, csípte a szemét, nem látott tisztán, így csak reménykedhetett abban, hogy a behajózást felügyelő katonák nem veszik észre, nem nézik migránsnak, és nem lőnek rá. A karanténba zárt város polgárai közül állítólag hetente tucatnyian próbáltak átszökni a túlparti, szabad megyébe. Amelyikük nem tudott úszni, az a komphajó peremébe kapaszkodva próbálta áthúzatni magát a határfolyón. Ezért is futtatták le nemrég a kompállomás szögesdrót kerítését egészen a vízig, hogy illetéktelen személyek semmiképpen ne juthassanak a komp közelébe. Csónakra sehogy nem tudtak volna szert tenni, az úszó csónakházat rég lezárták, a halászladikok alját kiverték, horgászni vagy halászni amúgy is tilos volt már.

A túlpartiak is árgus szemmel őrizték a határt. Odaát elterjedt, hogy az itteniek direkt segítik a fertőzött polgárok átjutását, hogy ily módon súlyosbítsák az ottani, kedvezőnek mondható járványhelyzetet. Az öregember ezt a hírt is a feleségétől hallotta. Ugyan, szívem, mondta neki, ne ülj fel minden képtelen marhaságnak. Ez nem marhaság, felelte az asszony, a Facebook tele van vele. Nem kéne örökké azt a vacak telefont nyomkodnod, korholta a férje, amit ott összeirkálnak, az csak megalapozatlan szóbeszéd.

A szóbeszéd szerint mindkét tábornak voltak titkos, katonai bázisaik, ahol az ország legjobb virológusai nem a vágyott védőoltás vakcinájának kikísérletezésén dolgoztak – ahogyan ezt a keresztény és a liberális sajtó egyként hangoztatta –, hanem a vírus olyan mesterséges mutációját próbálták kifejleszteni, amely nemcsak felismeri, megjelöli és megkínozza a másként gondolkodókat, de nagy valószínűséggel el is pusztítja őket.

Az efféle álhíreket sokan örömmel fogadták a keresztény oldalon, de ideát is, főként a tanulatlan népesség körében. A kormányzat rendeletileg támogatta, hogy ezek itt is, ott is hazafias sejteket alapítsanak, s a hadsereg által leselejtezett gyakorlóruhába öltözve masírozzanak az utcákon és a tereken, száz évvel ezelőtti, ijesztő küllemű gázálarcot öltve. A gázálarcnak két haszna is volt, egyrészt kiszűrte a levegőben bujkáló ví-

rust, másfelől éppolyan inkognitóval szolgált viselői számára, mint annak idején az amerikai Ku-Klux-Klan tagjainak arcát elfedő, csúcsos süveg.

Jaj, édesem, ne gyere nekem a Ku-Klux-Klannal, korholta Lulu a feleségét, kétezerhúszat írunk, nem ezerkilencszázat, és ez itt nem Amerika. Hát nem, sóhajtott a tánctanárnő. Attól még, folytatta a férje, hogy néhány zavaros fejű léhűtő csapatosan grasszál az utcákon, mi még nyugodtan alhatunk. Te nem tudod, Lulu, hogy ezek miket kiabálnak. Attól, hogy valaki kiabál, édesem, felelte az öregember, még nem lesz igaza. Minket nem érint az efféle felfordulás. Ne fesd az ördögöt a falra.

A ragály kitöréséig a lakosság java nemigen törődött embertársai politikai nézeteivel, sőt, sokuknak efféle nézetei, netán meggyőződése nem is volt. Legtöbben szükséges rossznak tekintették a politikát, a politikusok nagyobbik részét karrierista gazembernek vélték, ha nem is ezekkel a szavakkal. Ám amikor a járvány lecsapott az országra, a kormányhű oldalon működő, hivatalosan bejegyzett vallási felekezetek papjai prédikációikban a fertőzést isten büntetésének nevezték, amellyel az Úr azokat sújtja, akik nem hisznek benne, valamint megátkozták azokat az elvetemült „világpolgárokat", akik a „globalizáció fertőző uszályába keveredvén" az egyes országok jövőbeni egyesülésében bíznak, nem pedig saját nemzetállamuk és nemzeti kultúrájuk csorbítatlan megőrzésén munkálkodnak. A klérus vélekedését és jelszavait az államvezetés is átvette, a közszolgálati tévéhíradók kivétel nélkül ezzel a szlogennel kezdődtek: „Hazafisággal a vírus ellen!" A liberális országharmad vezetői éppen az ellenkezőjét hirdették a saját falragaszaikon. „A vallás a népek ópiuma!" „Éljen a nemzetközi testvériség!"

A vírust eleinte nem befolyásolták az efféle szólamok, válogatás nélkül szedte az áldozatait (még néhány lelkipásztor is megbetegedett), s csak második hullámának hordozói válogattak a különböző beállítottságú és meggyőződésű polgárok között, s választották céltáblájuknak a hitetleneket és az úgynevezett liberálisokat. A zsidó rabbikon kívül minden más felekezet papjai isten létezésének kétségtelen bizonyítékát látták a vírus megváltozott viselkedésében. Hamarosan a kormány tagjai is hasonló meggyőződésre jutottak. Az országban soha nem látott méreteket öltött a nyílt antiszemitizmus, noha a zsidó lakosság nagyobbik része nem tartotta ősei vallását, zsinagógába nem járt, bár kétségtelen, hogy a legtöbbjük fridzsiderében külön polc szolgált a tejes és húsos ételnemük tárolására – ahogy a tánctanárnő hűtőszekrényében is.

Szerelmük kezdetén Luhó Lajos nem tudta, hogy jövendőbelije hívő-e vagy hitetlen, ahogyan azzal sem törődött, hogy milyen családból

származik. Lujza jóval később mesélte el neki, hogy anyai nagyszüleinek az első világháború után el kellett elhagyniuk szülővárosukat, ahol kóser vendéglőjük volt. Amikor Szabadka Szerbiához került, néhány bőrönddel és batyuval érkeztek a szőke folyó partjára. A tanárnő édesanyja már itt született, itt is ment férjhez egy jóképű cselgáncsozóhoz. Egyetlen lányuk született, köznapian nevelték, Lujza jószerivel semmiben nem különbözött a társnőitől, velük együtt végezte el a városi tanárképző főiskola testnevelés–földrajz szakát. De érzékenyebb volt náluk, rebbenékenyebb, borúlátásra hajlamos, minden változás szorongást ébresztett benne, amit csak a sport és a tánc tudott feledtetni vele.

Imádott táncolni.

Luhó Lajos ifjúkorában sem volt kifejezetten a parkett ördöge, nem is értette, hogy a szeplős, lófarkos lány miért éppen őt kérte fel a hölgyválasz során, és egyáltalán hogyan került a csapágygyár százéves születésnapi rendezvényére. Amikor a sokadik rock-and-roll után kisétáltak a gyárudvarra, Lujza elmondta neki, hogy apja a gyár szakszervezeti bizottságának elnöke. Luhó Lajos éppen bevallani készült, hogy ő csak egy kis fizetésű könyvelő, mégse lépett be a szakszervezetbe, mert tartózkodni óhajt mindenféle elköteleződéstől, amikor Lujza se szó, se beszéd szájon csókolta. Fél évvel később összeházasodtak, a könyvelő beszélte rá a tornatanárnőt, váltson munkahelyet, és tánctanárként helyezkedjen el a város egyetlen, szépen prosperáló tánciskolájában.

Két fiuk született, rendben felnevelték őket, a gyerekek hamar elköltöztek otthonról, az egyik fényképész, a másik egy nemzetközi nagyvállalat kereskedelmi aligazgatója lett, mindketten távol, az ország nyugati határszélén éltek és dolgoztak, mindkettő korán nősült, szüleikkel ritkán találkoztak. Ez az élet rendje, vélekedett Luhó Lajos, a gyerekek kiröpülnek a fészekből, ez így van, amióta világ a világ, nincs evvel semmi baj, nyugtatta a feleségét, jól meglesznek ők kettesben. A járvány kitörésétől kezdve Lujza esemesek tucatjaival bombázta, naponta hívogatta a két fiút. Azok egyre ritkábban vették fel a kagylót, s ha igen, meglehetősen hűvösen válaszoltak az anyjuk aggódó kérdéseire, míg végül az aligazgató, Sándor megkérte, ne hívogassa örökké, mert a telefonját ugyan feltehetően még nem figyelik, de a híváslistát minden hónap végén le kell adnia a humán menedzsment vezetőjének, aki nem nézheti sokáig jó szemmel, hogy ilyen élénk telefonforgalmat folytat egy ellenzéki városban lakó libsi nővel. A tánctanárnő akkor két napig sírt. Elvesztettem a fiaimat a kurva kormány miatt, zokogta. Dehogy vesztetted el őket, próbálta nyugtatni a férje. Ugyanúgy szeretnek minket továbbra is, csak hát...

A tánctanárnő most egyre idegesebben figyelte, hogyan kúszik a falióra percmutatója egyre közelebb a tizenkettes felé. Lulunak már ré-gen haza kellett volna érnie. A hajdani könyvelő mindenben precíz volt. Kiszámolta a folytonos áremelkedések aktuális indexét, így pontosan meg tudta saccolni minden holmi aznapi árát anélkül, hogy a lakásból kitette volna a lábát. Minden áldott nap pontban hatkor ébredt, és egyből talpon volt, míg a tánctanárnőnek félóra kellett ahhoz, hogy istenigazából magához térjen reggelente, akár nyolc óra tájban, akár fél tizenegy felé ébredt. Lulu reggelente pontosan nyolc percig tartózkodott a fürdőszobá-ban, utána kétperces lágytojást főzött magának, amit további kilenc perc alatt fogyasztott el a másfél percig pirított kenyérrel, amelyre mindig egy késhegynyi vajat kent magának. Délutáni sétáiról is pontosan érkezett haza, most pedig már húsz perc is eltelt azóta, hogy itthon kellene lennie. A maroktelefonját most sem vitte magával, a készülék ott hevert az elő-szoba komódján díszelgő kis tálkában a tárcája és a lakáskulcsa mellett. Minek tömném tele ezekkel a zsebeimet, mosolygott szinte csibészesen, ha az asszony azt kérte, ne mászkáljon pénz, iratok és telefon nélkül. Tessék, a szalmakalapját is itthon hagyta, fedezte fel a fogason sárgálló fejfedőt a tánctanárnő. Pedig megállapodtak, hogy csakis kalapban indul sétálni, nehogy napszúrást kapjon.

Csökönyös vénember.

A komp éppen akkor indult a túlpart felé, amikor a „csökönyös vénember”-nek sikerült felkapaszkodnia a kikötőponton napsütötte vasfedélzetére. Öklével kitörölte szeméből az izzadságcseppeket, hunyorogva oldalazott a komp útját figyelő őrkatonák mögött a kikötőépület felé. Már éppen elérte volna a GYALOGOSOK feliratú vasajtót, amikor az egyik katona észrevette.

– Állj, ki vagy?!

Az öregember készségesen közölte a nevét, születése idejét és lakóhelyé-nek címét, ahogyan azt a Vészhelyzeti Szabályzat ilyen esetekre előírta. A katona odafutott hozzá. Vasalt bakancsa talpának döndüléseire a másik három fegyveres őr is hátrafordult.

– Igazolványt!

– Nincs nálam – hunyorgott az öregember. – Csak sétáltam egyet a parton, és...

– A parton?!

– Kibicsaklott a bokám – mutatta az öregember a katonának. – A gáton se tudnék így elbicegni hazáig, és...

A katona a negyvenes éveinek közepén járt, tömzsi volt, mondhatni hasas, inkább hentesnek látszott, mintsem törzsőrmesternek, pedig egyenruhájának váll-lapja és parolija annak mutatta.

– A gáton!? – Fenyegető hangsúllyal ismételte a szót.

– Gondoltam, innen telefonálhatok taxiért.

– Taxiért! – bólintott újra a törzsőrmester, majd a GYALOGOSOK feliratú bejárattól távolabb eső, jelöletlen vasajtóra mutatott. – Befelé, apuskám!

– Ott a telefon? – pislogott Lulu.

– Futólépés!

– Nem tudok futni.

– Dehogynem tud! – A katona megtaszította. Az öregember elesett. – Föl, a kutyaúristenit a hazug migráns fajtájának!

Ekkorra már a három másik katona is odaért hozzájuk. Suhancképű újoncok voltak. Egyikük rászólt a törzsőrmesterre.

– Ugyan már, Béla, hagyd el...

A törzsőrmester sarkon pördült.

– Béla?! – rikoltott. – Magának, újonc, én törzsőrmester úr vagyok!

– Ez csak egy szerencsétlen vén fasz – mondta az újonc.

– Függelemsértés! – bólintott a törzsőrmester. – Vegyék el a fegyverét! – szólt a két másik kiskatonára.

Azok rábámultak.

– Most! – kiáltott rájuk.

– Az isten szerelmére, Béla... Nem lehetsz ekkora marha...

Az öregember a forró vaspadlón hevert. Pislogva bámulta, ahogy a törzsőrmester előveszi az oldalfegyverét, és kissé hátrább lépve, kinyújtott karral az ő pártját fogó kiskatonára tartja.

– Parancsmegtagadás, fegyveres ellenszegülés...

– Megint be vagy baszva, Béla.

– Hármat számolok...

– Nincs is kibiztosítva – mosolygott a kiskatona.

A törzsőrmester kibiztosította a fegyvert, amelynek acélját most megtalálták a zuhogó fénylabdacsok, de nem pattantak vissza róla az ég felé.

– Egy...

Az öregember hunyorogva bámulta a csodát. A napból szikrázva érkező fény labdacsait a fegyver magába nyelte, ugyanakkor sötét részecskéket kezdett sugározni, ami nyilván lehetetlen, gondolta az öregember, talán csak káprázik a szemem, vagy álmodom ezt az egészet.

– Kettő...

– Add ide azt a szart, mielőtt kárt teszel vele valakiben, Bélus...

A pisztoly eldördült.

A kiskatona feje szétrobbant. Az öregember úgy látta, mintha a vércseppek, csontszilánkok és agyvelődarabkák sugárirányban szétröppenve eltérítenék útjukból a fényt, és a nap immár minden erejével az ő szemébe verne. Mindjárt felébredek, gondolta, és behunyta a szemét.

– Dobjátok a folyóba! – hallotta a törzsőrmester hangját. – Te meg kelj fel onnan! – rivallt az öregemberre. – Süket is vagy, nem csak hazaáruló? – A törzsőrmester belerúgott az öregember dagadt bokájába. – Nem hallod, mit mondtam?

Ha a nyakszirtjéig szikrázó fájdalom nem lett volna a valóságosnál is valóságosabb, az öregember készségesen vélte volna továbbra is álomnak, ami történt vele és körötte. Hideg veríték öntötte el. Nagy nehezen felvackolódott, és lépésenként a falnak támaszkodva, engedelmesen bicegett a jelöletlen vasajtó felé. Mielőtt benyitott volna, még hallotta a víz csobbanását, a két kiskatona teljesítette a törzsőrmester parancsát, halott társukat a folyóba vetették.

A tánctanárnő kibújt a pongyolájából, kinyitotta a gardrobszekrényét, amelyben ropogósra vasalva sorakoztak a nyári ruhák. Imádta a ruháit, noha az utóbbi időben csak használt holmira futotta a megcsappant családi büdzséből, éppen azért vagdosta ki a hirdetési újságok kuponjait, hogy a segítségükkel megspórolt konyhapénzből lecsíphessen egy-egy alig használt szoknyára vagy divatos kartonruhára valót. Ezeket az Ó utcai használtruha-boltban vásárolta szerda esténként, amikor a férje kártyázott valamelyik barátjánál. Az üzlet tulajdonosnője jó néhány évvel korábban a tanítványa volt, összebarátkoztak, a tulajdonosnő a szerdai zárás után engedte be a boltba a barátnőjét, hogy az kedvére válogathasson a frissen érkezett, külföldi holmik közül, amelyek csak másnap kerültek ki a polcokra és a fogasokra. Klárika – így hívták a tulajdonosnőt – elárulta a tánctanárnőnek, hogy a szerdánként érkező friss ruhaszállítmányok azokból a segélycsomagokból származnak, amelyek a járvány által megkímélt országokból érkeznek a Vöröskereszt számára, egy ottani ismerőse kiválogatja belőlük a jobb darabokat, és átpasszolja neki. A ruhacsomagok kilójáért csupán kétszáz forintot kér, ő a boltban százötven százszázalékos haszonnal árulja a holmit, de a barátnőjétől csak a beszerzési árat kéri a cucc kilójáért.

Lujza mindig gumikesztyűben válogatott a pulton halomban heverő ruhadarabok között. A szállítmányban gyakran akadt olyan holmi, amelyet láthatóan még soha nem viseltek, eredeti tulajdonosuk talán ajánt-

dékba kapta azokat, és nem tetszettek nekik, vagy jódolgában vásárolta, végül otthon meggondolta magát, és elküldte a Vöröskeresztnek.

Lujza jószerivel minden második héten vásárolt a kínálatból, hogy ha majd véget ér a járvány, divatosan öltözve sétálhasson végig a város főutcáján, és a talán mégis újra induló táncórákon mindig új ruhában jelenhessen meg. Előszeretettel gyűjtötte a koktélruhának nevezett, egybeszabott, könnyű toaletteket, térdig vagy térd alá érő „repülős" szoknyákat, amelyek harangként terültek szét körötte, ha megpördült a sarkán.

Most sorra odébb tologatta őket a szekrényben, legtöbbjükhöz tűsarkú cipő illene, márpedig azt hamar eldöntötte, hogy a szintén a használtruha-boltban vásárolt, kényelmes, vastag talpú Converse tornacipőjében indul a férje keresésére. A cipő már rajta volt. Egy fűzöld, selyem kezeslábas került a kezébe. Hirtelen elhatározással belebújt, masnira kötötte a kezeslábas széles övét a még mindig karcsú derekán, becsukta a szekrényajtót, vetett egy gyors ellenőrző pillantást a szekrényajtó tükrére. Elégedett volt a látvánnyal. Tíz évet bátran letagadhat. Magához vette a retiküljét, felhúzta a gumikesztyűjét, magára öltötte a piros alapon fehér pöttyös vászonból varrt arcmaszkját, és sietve elhagyta a lakást.

Lulu valamiféle munkaterembe került, a csempézett padlójú hodály közepén íróasztalok sorakoztak, mindegyiken egy-egy számítógép, mögöttük egy-egy asszony.

– Itt várj, amíg szólok az ügyeletes tisztnek! – mondta a törzsőrmester. – Ha szökni próbálsz, te is golyót kapsz a fejedbe.

Ahogy a távozó törzsőrmester bakancsos lépteinek zaja elhallt, csönd ülte meg a termet, csak a számítógépkezelő asszonyok szorgos ujjainak suhogása és a klaviatúrák halk kattogása hallatszott.

– Tévedés történt – szólalt meg az öregember. – Én csak telefonálni szerettem volna.

– Telefonálni, mi? – visszhangzott a csendben egy női hang, majd elfojtott kuncogás hallatszott.

– Taxiért... – próbálkozott az öregember.

– Most már inkább halottaskocsit kellene hívnia!

Nem tudta megállapítani, melyik asszony beszélt. Mindegyik a számítógépe tasztatúrája fölé hajolva csépelte a billentyűzetet.

– Hiába reménykedsz! – szólt egy másik asszonyi hang. – Itt már nem számít, hogy ki az apád, te büdös!

Az öregember felhördült.

– Az apám harminc éve halott! Hetvenéves vagyok, hülye kurvák!

– Nem szégyelli magát, szarházi? – Ez férfihang volt. Az öregember felindultságában nem vette észre, mikor lépett a terembe a százados. Egyszer csak ott állt előtte, ropogósra vasalt, sárga egyenruhában. – Ezek az asszonyok szentek! – üvöltötte. – Mindegyikük érző szívű magyar anya! És magának van pofája trágár szavakkal illetni őket?

– Elnézést... – morogta az öregember.

– Elnézést?! – A százados az ötvenes évei fölött járt, vékony vonalú, fekete jávorbajuszt viselt. – Hát erre itt ne számítson! Kémek és migráns árulók nemcsak odaát, de nálunk sem számíthatnak kegyelemre!

– Ugyan, kérem... – szólalt meg szinte könyörögve az öregember. – Nem vagyok kém, nem vagyok áruló, és migráns sem vagyok, ahogyan azt már az őrült beosztottjának is próbáltam elmagyarázni, aki az imént odakint....

– Mindent tudunk magáról, igaz, Nórika?

Az asszonyok egyike felemelkedett az íróasztala mögül.

– Igenis, százados úr! Minden adatát lehívtam!

– Nórika! – szökött ki a hang az öregember száján. – Micsoda szerencse, hogy maga az! Mondja meg a százados úrnak, hogy jól ismer engem, hiszen tíz évig a szomszédunk volt, és...

Az asszony nem nézett rá, miközben az adatait sorolta.

– Luha Lajos, könyvelő foglalkozású nyugdíjas, született ezerkilencszázötvenegy május hetedikén, anyja neve Széppataki Jolán, állandó lakhelye Szeged, Belgrád rakpart három. Nyugállományi illetménye havi százhuszonhétezer-ötszázharminc forint, amit a liberális önkormányzat további tízezer forinttal rendszeresen kiegészít. Visa típusú, dombornyomott hitelkártyájának limitje négyszázezer forint, terhelés jelenleg nincs rajta. Családi állapota: nős, két gyermek apja. A fiúk neve András és Sándor, jelenleg mindketten a szabad országrész lakói.

– Igen, de nem azért, mert...

– Maga még nem lett kérdezve! – szólt rá a százados.

– Felesége Ablonczi Lujza, ötvenöt éves tánctanárnő – sorolta tovább a nő –, a tánciskola bezárása óta munkanélküli. Minden pénteken és vasárnap a móravárosi templom illegális miséit látogatja...

– Nem igaz! – kiáltott fel az öregember.

– A férjének azt mondja ilyenkor – folytatta szenvtelen hangon az asszony –, hogy a Magyar Vöröskereszt néven segélyszervezetnek álcázott ellenséges endzsiónál teljesít szeretetszolgálatot, vagy a Londoni körúti gyerekkórházat látogatja, holott a kórházban hónapok óta látogatási tilalom van.

– Ez lehetetlen! – kiáltott az öregember. – Mi Lujzával soha életünkben nem hazudtunk egymásnak!

– Több fényképünk is van a nőről – folytatta az asszony –, a térfigyelő kamerák eddig huszonkét alkalommal rögzítették úgy a templomi, mint az endzsiónál történt látogatását.

– Még valami? – kérdezte a százados.

– Az talán enyhítő körülménynek számít, hogy az egyik titkos informátorunk írásos jelentése szerint a határsértő egyáltalán nem bízik a fizikai jelenségek természettudományos magyarázatában, legutóbb éppen a nap-éj egyenlőség ilyetén leírását kérdőjelezte meg, mondván, hogy a jeles naphoz kapcsolódó mítoszok és máig élő népszokások mind az isteni teremtés aktusához kapcsolódnak.

– Soha nem mondtam ilyet! – tiltakozott az öregember. – Én csak annyit mondtam, hogy... – Felvetette a fejét, megpróbált a százados szemébe nézni. – Egyébként sem hiszem, hogy Petúr Pista barátom titkos informátor volna.

Odakint autó fékezett csikorogva. Kisvártatva megnyikordult egy oldalajtó, a terembe két egyenruhástól közrefogva belépett a fizikatanár.

– Pista! – lélegzett fel az öregember. – Mondd már meg ezeknek...

– Kuss! – szólt rá a százados, majd Petúr Istvánhoz fordult. – Köszönöm, hogy befáradt hozzánk a tanár úr.

A fizikatanár pizsamában és papucsban volt. Az öregember tudta róla, hogy ilyenkor, délutánonként szundikálni szokott, mégpedig vetett ágyban, mert – ahogyan ultibarátainak többször elmagyarázta – úgy sokkal pihentetőbb az alvás, mintha ruhástól dőlne a szófájára. Most látható zavarban toporgott két fegyveres kísérője között, nem nézett az öregemberre.

– Nap-éj egyenlőség! – mosolygott rá a százados. – Mondja csak bátran a szemébe! – biccentett az öregember felé.

– Micsodát? – kérdezte a fizikatanár.

– Amiről írásban már beszámolt nekünk.

– Nem tudom, mire tetszik gondolni.

– Ne szórakozzon velünk, Petúr, mert úgy picsán rúgom, hogy összeszarja magát!

A számítógépes nők felvihogtak.

A fizikatanár a padló csempekockáit bámulva hadarni kezdett.

– Nap-éj egyenlőségnek, latinul aequinoctiumnak nevezzük a csillagászati eseményt, amelyben a földi egyenlítő síkja áthalad a Nap középpontján, és...

– Nézzen már körül, tanár úr! – szakította félbe a százados, szinte kedélyesen. – Maga szerint ez itt egy iskola?

– Nem, kérem.

– Akkor ne tetesse hülyének magát, hiszen korántsem az. Ön szabad akaratából esküdött fel a haza szolgálatára, amiért jutalomképpen a városi közgyűléssel megszavaztattuk a rendkívüli nyugdíjemelését. Nyugodtan kihúzhatja magát, legyen büszke az esküjére, nézzen bátran a határsértő szemébe úgy, mintha otthon volnának, kártyaparti közben.

– Ez nem kártyaparti, kérem... – motyogta a fizikatanár.

A százados felnevetett.

– Magának humora is van? Ez remek!

A fizikatanár elsírta magát.

Az öregember szinte részvéttel nézte a barátját. Petúr István nyugdíja még az övénél is kevesebb volt, ám ha arra került a sor, hogy nála játsszanak, gazdag vacsorával és drága borokkal traktálta őket. „Látod, Lulukám – mondogatta –, erre is telik annak, aki nem szívja azt a büdös, méregdrága cigarettát."

– Lányok! – szólalt meg a százados. – Van valakinél papírzsebkendő?

Egy fekete hajú nő jelentkezett.

– Legyen olyan kedves, és törölje meg a tanár orrát!

A nő Petúr István felé indult.

– Nem kell, köszönöm! – tiltakozott az. – Jobban vagyok már!

– Ennek igazán örülünk valamennyien! – mosolygott a százados, és egy intéssel a helyére parancsolta a fekete hajú nőt. – Tehát? – pillantott a tanárra.

– Te is tudod, Lulu, hogy mit mondtál! – szólalt meg. – Ugye, nem hazudtolsz meg a hatóság előtt?

Az öregember nem válaszolt. Egyetlen jó van abban, ha az ember már hét évtizedet megélt, gondolta. Mint a sajtkukac nyomait a sajtban, úgy látja a barátai és ismerősei életútjának kacskaringóit.

– Beszélj csak, Pista – mondta neki –, ne félj!

És ekkor Petúr István elmondta, amit mondania kellett.

– Lányok – ragyogott a százados –, jegyezzék fel a jegyzőkönyv számára, hogy a vádlott helybenhagyóan hallgatta végig az elhangzottakat. A tanár úr elmehet.

A fizikatanár rogyadozó léptekkel indult az oldalajtó felé, mintha az ő bokája fordult volna ki, nem pedig a barátjáé.

– Ne haragudj rám, Lulu! – pillantott vissza. – Ugye, nem haragszol rám? – Kísérői készségesen a hóna alá nyúltak, és kivezették.

Az öregember látta, hogy barátja pizsamája átvizesedett, lakkpapucsa nedves nyomokat hagyott a terem csempézett padlóján.

A tánctanárnő hiába nyomkodta a hívógombot, a lift nem működött, gyalog kellett lesietnie a hetedik emeletről. Ruganyos, szinte táncos léptekkel suhant lefelé, mégis úgy tűnt, mintha soha nem érne a földszintre, minden elhagyott lépcsőforduló után újabb és újabb emeletek fordultak a lába elé. A lépcsőház ablakai nyugatra néztek, besütött rajtuk a délutáni nap. Az ablaküveg szikrákat szórt, a lefelé iramló asszonynak csak a sokadik lépcsőforduló után tűnt fel, hogy a teste nem vet árnyékot a lefelé sorjázó lépcsőfokokra. Képtelenség, gondolta futtában, az aggodalom nyilván elvette a józan eszem.

Végre leért a földszintre, kisietett a kapun.

A hajdani vásártér, amelyre a lakótelep tízemeletes toronyházait sebtében felhúzták a nyolcvanas évek elején, a város déli határánál terült el. A telep leghátsó épületeitől nem messze nyújtózott a körgát, mögötte zöldellt az ártéri erdő keskeny földsávja, annak túloldalán kanyarodott előbb nyugatra, majd tovább, déli irányba a folyó.

Sokszor nézett a lakás hátsó ablakán a sétára induló férje után, látta, amint lépteit számlálva halad a gáton, szemben a nappal, nyugat felé. Kétezer lépéssel teszek meg egy kilométert, számolt be első sétájáról otthon. Kétezer lépés után tértem le a gátról, a fák közé. Jó darabig az árnyékban bóklásztam, te nem is tudod, Lujza, hányféle fa, cserje és bokor megfér ott egymás hegyén-hátán, komolyan mondom, tiszta dzsungel az egész. Szerencsére van néhány ösvény, amit a kutyasétáltatók meg a horgászok tapostak maguknak. Egy ilyenen jutottam le a partra, ott pihentem kicsit, tudod, hogy nem tudok betelni a napfény látványával, pedig most nem is hallottam a folyó énekét. Persze hogy nem hallottad, felelte a tanárnő, se a folyó, se a fény nem tud énekelni. Lulu nem ellenkezett. Elsétáltam a régi kompállomás romjáig, folytatta, az is éppen kétezer lépés, onnan fordultam vissza. Tízezer lépés, öt kilométer, alig másfél óra az egész.

– Hát, öregem – fordult az öregemberhez a százados –, maga nagy bajban van. Istenes nézeteket vall egy szabadelvű közösség tagjaként, ahonnan ráadásul szökni próbált, pedig nagyon jól tudja, hogy a városnak szüksége van minden polgárára, hogy eredményesen harcolhasson vélt igazáért. Mert ha nem vette volna észre, már régen nem a vírus az igazi ellenség sem ezen, sem a túloldalon, hanem a kétszínűség. Látom, most csodálkozik, hogy én, a kormány által kinevezett helyettes kikötőparancsnok így beszélek. Látja, hiba volt azt gondolnia, hogy köztünk, kormányhű, istenhívő, keresztény hazafiak közt csak elvakult vagy szolgalelkű egyének vannak. Elárulhatom, fiatalkoromban magam is a liberalizmus híve voltam, sőt, a katonai akadémián az előmenetelem

sikerét kockáztatva rendszeresen kiálltam az emberi jogokért, a demokráciáért, noha egy fegyveres testületben ilyesmit felvetni kétségkívül nagy butaság, ugyebár.

Az öregember szédelegve hallgatta a százados monológját. Bokája egyre jobban sajgott, a fájdalom felkúszott a lábán a combja tövéig, onnan a gerince mentén a tarkójáig. A feje lüktetett.

– Adjanak már egy széket ennek a szerencsétlennek, amíg beszélgetünk – szólalt meg ismét a százados –, hiszen alig áll a lábán.

A papírzsebkendős asszony széket kerített. Az öregember leroskadt a székre. A százados cigarettával kínálta, noha a terem hátsó falán nagy betűk hirdették, hogy a kikötő területén és hivatali helyiségeiben szigorúan tilos a dohányzás. Az öregember elhárította a kínálást, a százados azonban rágyújtott, odébb tolta az egyik számítógépmonitort, és helyet foglalt az íróasztal lapján. A papírzsebkendős asszony egy kristályhamutartót varázsolt elő valahonnan, és letette az asztallapra, a százados mellé.

– Hol is tartottunk? – fújta a füstöt a százados. – Ja, igen. A demokráciánál. Békeidőben nincs is szebb annál! A haza minden polgára teheti, amit akar, ha tettével nem korlátozza mások szabadságát. Ez a liberális alaptétel, ugyebár. A demokrácia lényege pedig az, hogy minden óhaj, sóhaj, érdek és mégoly ostoba vélemény is szabadon képviseltethesse magát a közösségi rend megteremtésének és annak későbbi gyakorlása során. Mi is van még? Ja, igen! A fékek és ellensúlyok rendszere, nehogy a kormányra került többség kénye-kedve szerint elnyomhassa a kisebbségek jogait és akaratát. Ezért kell a libernyákok szerint aggályosan szétválasztani a törvényhozó és a törvényeket végrehajtó hatalmi ágakat, és ugyanezért van szükség független bíróságra is. Jól mondom?

Az öregember nem válaszolt.

A százados elgyűrte a cigarettáját.

– Csakhogy mi háborús időket élünk, kedves Lulu. Ugye, megengedi, hogy így szólítsam? Maga most nyilván azt hiszi, hogy a járvány el-leni harcra gondolok. Nem, kedves Lulu! A járvány csak hab a tortán. Mi az egész világgal harcban állunk, uram! Mert mit akar a világ, és mit akarunk mi? A világ a nemzetközi tőke globális szabadságát hirdeti, semmibe véve az egyes országok érdekeit és nemzeti sajátosságait. Mi minden porcikánkkal ellenállunk ennek a globalizációs törekvésnek, mert mi büszkék vagyunk a saját történelmünk nagyszerű pillanataira, nemzeti kultúránk értékeire, és nem engedünk a negyvennyolcból. Ahhoz pedig, hogy eredményesen harcoljunk a meggyőződésünkért, erősnek és egységesnek kell lennünk. Az ütőképes egység érdekében nem hagyhatjuk, hogy hazánk polgárai összevissza futkossanak, mint a mérgezett egerek,

hogy melegfelvonulásokat tartsanak fővárosunk nemzeti jelképnek számító főutcáján, hogy libernyák téveszméket sugárzó rádió- és tévécsatornákat működtessenek, és hogy lázbeteg fantazmagóriákkal írják tele az újságjaikat. És természetesen azt sem nem tűrhetjük, hogy bármelyik oldalról bárki megsértse a két oldal közti határt.

A százados lecsusszant az íróasztalról, az öregemberhez sétált.

– Látja, Lulu, én őszintén beszélek önhöz, és bevallom, hogy magánemberként bizonyos respektussal vélekedem a másként gondolkodókról. Előbb-utóbb úgyis belátják a mi igazunkat. Egyvalamit azonban sem én, se a maguk szabadelvű önkormányzata, sem a kormány nem tud, és nem is akar megbocsátani. Hogy micsodát? Azt, uram, ha valaki nem viselkedik becsületesen és egyenesen. Azt, ha valaki egy szájból fúj hideget és meleget! Azt, ha valaki megpróbál feljutni a kompra, és amikor ez nem sikerül neki, mert a hatóság éber őrei ebben megakadályozzák, akkor azt állítja, hogy kifordult a bokája, és csupán taxit óhajtott rendelni egy szigorúan őrzött, kiemelten fontos harcálláspontról. Hát ekkora baleknak néz minket?! – A százados már üvöltött. – Talán hülyének látszom én? Egy nyugdíjas könyvelő?! – Arca kiveresedett, jávorbajusza le-fel ugrált. – Bassza meg az anyját!

A számítógépes asszonyok felsóhajtottak.

– Nem magukra gondoltam! – kiáltott rájuk a százados. – Maguk dolgozzanak!

A nők visszagörbedtek a klaviatúrájuk fölé.

– Én most fölmegyek a hangversenyterembe – közölte a százados –, hallgatok egy kis nyugtató zongoramuzsikát. Félórán belül megérkezik a főparancsnok úr és egy tévéstáb. Miután az ezredes úr aláírta a halálos ítéletet, tévékamerák előtt fogják kivégezni magát. Hadd lássa mindkét oldal, sőt, lássa csak az egész világ, hogy nálunk a határsértőkre mi vár. Addig nyugodtan elücsöröghet itt, és eltűnődhet azon a marhaságon, hogy miért van valami, miért nincs inkább semmi, apuskám.

A tánctanárnő hamar elérte a gátat. A férje által dzsungelnek mondott ártéri erdőcske csenevész fái nem nőttek az égig, sok helyütt a folyóra látott fölöttük, megérezte a víz szagát. Az illat egyáltalán nem volt olyan kellemes és üdítő, mint amilyenről a férje beszámolt neki, kesernyés volt, és igenis büdös. Lujza azt hallotta a piacon, hogy mindenféle undok anyagokat engednek bele följebb, a túloldali megye közeli városának műtrágyagyárából. A férje persze ezt az információt is cáfolni próbálta, ezer oka lehet a gyakori halpusztulásnak, mondta, a mai modern technológiák korában semmi szükség az ilyesmire, rosszindulatú pletyka az egész.

Lujza egyszerre csodálta, irigyelte és átkozta a férje megingathatatlan jóhiszeműségét. Egyszer megjárod, Lulu, hogy soha nem hiszel nekem, mondogatta neki, de akkor már késő lesz, barátocskám. Szerette barátocskámnak becézni, megismerkedésüktől fogva úgy érezte, Lulu nemcsak a férje, de apja, testvére, szeretője, barátja és barátnője is egy személyben. Ő maga szertelen volt, lobbanékony, a férje nyugodt, akkurátus. Más talán unalmasnak mondta volna, Lujza számára azonban Lulu maga volt a megbízhatóság, mellette biztonságban érezte magát. Néha pörölt vele persze, hogy felbosszantsa, ingerkedett is, hogy kimozdítsa rendíthetetlennek látszó nyugalmából, de Lulu ilyenkor behúzta a nyakát, elnézést kért, amiért nincs kedve veszekedni, azt mondta, hiba volna ilyen ostobaságokra vesztegetni az idejét, és visszavonult a dolgozószobának titulált étkezősarokba, elővette a kockás füzetét, ahová a kártyapartikon gazdát cserélő összegek mellé egyre gyarapodó kiadásaikat és megcsappant bevételeiket szokta bejegyezni, és olykor-olykor egy-egy fontosnak tartott gondolatát. Ilyesmiket: „Fölső szomszédunkat Lajosnak hívják." „Írni a házkezelőségnek, a héten megint nem ürítették ki a szeméttárolót." Később áthúzta ezt a bejegyzést. „Már régen nincs házkezelőség – írta. – Nagy marha vagy te, Lulukám." Két nappal későbbi keltezés alatt újabb, ezúttál állítmány nélküli mondat született: „KÖZÖS KÉPVISELŐ!!!" Az utóbbi években az is szokásává vált, hogy a füzetbe másolja az általa olvasott könyvek egy-egy fontosnak talált, emlékezetes mondatát, amit nem akart elfelejteni. Az idézetekhez nem fűzött megjegyzést. „Uraim, le a kalappal!" „Sötét volt, mint egy fasírtban." „Ha a tengerre gondolt, mindig csak la marnak nevezte magában, mert aki szereti, az mindig így hívja, nőnemű szóval és spanyolul."

Lujzának csak akkor sikerült kihoznia a sodrából, ha álnokul ringó léptekkel elsétált mellette, és dudorászva idézte a férje kedvenc mondatát: „Vajon miért van valami, miért nincs inkább semmi?" Lulu tekintete ilyenkor elsötétült. „Kár gúnyolódni azon, amit az ember nem ért." De ilyenkor sem lehetett igazán összeveszni vele, mert bevonult a fürdőszobába, és magára zárta az ajtót.

Amint a százados fütyörészve távozott, az öregember testét átjáró fájdalom hirtelen alábbhagyott, csak a bokája sajgott, a feje viszont továbbra is zengett a százados különálló hangokra bomlott monológjától. Megpróbálta értelmes skálába rendezni a hangokat, hogy legalább utólag kihámozza a százados szavainak őrá vonatkozó értelmét, hiszen amit előadott, mint egy nagyáriát, az sok mindenre vonatkozott, csak éppen nem őrá. Hiszen neki soha semmi köze nem volt holmi elvekhez, se a

liberális, se a nemzeti kereszténynek mondott eszmékhez. Egész életét ebben a városban élte le, dolgozott, szeretett, felnevelte a gyerekeit, megpróbálta élvezni a megérdemelt nyugdíját, szabadidejében evezett, pingpongozott, s amikor már fel kellett hagynia ezekkel, naponta másfél órát sétálva várta a halált. Mert igen, próbálta egy irányba terelni szanaszét kószáló gondolatfoszlányait, aki soha életében semmi hasznot nem hajtott, és most se hajt, az valójában nem tesz mást, mint hogy engedelmesen várja a dolgok végét, amikor ugyanúgy visszapattan majd oda, ahonnan jött, amiként a fénylabdacsok a folyón.

– Kér a határsértő egy almát?

Felkapta a fejét.

Kövérkés, szőke kontyot viselő asszony állt fel az íróasztala mögül, és kezében egy almával odasétált hozzá.

– Nyugodtan megeheti, nem mérgezett – vihogott.

– Inkább egy pohár vizet kérnék, ha lehet – felelte az öregember tétován.

– Menjen ki a mosdóba – intett a terem távoli sarka felé a nő. – Vagy ott – mutatott a másik sarok felé – talál egy kis teakonyhát. Buborékos vizünk is van a hűtőben.

– Amál! – szólt rá szigorúan egy másik asszony, éppen az, nyugtázta az öregember, amelyik nemrég azt mondta neki, hogy „itt aztán nem számít, ki az apád". A megjegyzés akkor annyira felingerelte, hogy meggondolatlan szavak szaladtak ki a száján, pedig... Pedig, gondolta most, lopva a szigorú asszony felé pislantva, korábban szinte soha senkivel nem beszélt durván. Ráadásul az asszonynak nem azért nem volt igaza, amire akkor mindketten gondoltak, jelesül arra, hogy nincs senki, aki szót emelhetne érte, hanem azért, mert igenis is számít, hogy ki (volt) az ember édesapja. Kinek a meggyőződését követi, vagy fordul éppen ellene, kinek a nevelési elveit és gyakorlatát szenvedte el gyerekkorában. Saját ifjúkorát tekintve, Lulunak semmiképpen nem kellett szenvednie. Az apja sebész volt, mégpedig kitűnő operátor, s ilyeténképpen minden szakmai mozdulatával valóban szolgált, és ez a szolgálat sokak segítségére volt. Későn serdülő fiát figyelve mindig megfogalmazta a véleményét róla, tanácsokat adott neki, de soha nem kérte számon se a gyerek, se a későn kamaszodó, majd lassanként felnőtté érő fián az általa javasoltak betartását. Talán kissé szomorúan, de szeretettel vette tudomásul, hogy Luluból nem lett se orvos, se tanár, mint ahogyan azt is elnéző megadással fogadta, hogy az ő, akkor már széles szakmai körben ismertté vált családi nevét viselő fia csupán szürke könyvelő lett, s azonkívül, hogy folyton az élet értelmén tűnődött (anélkül persze, hogy az erre vonatkozó filozófiai

műveket elolvasta volna), semmi másban nem különbözött az átlagosnak vagy mezeinek nevezett polgártársaitól.

– Nem mindegy? – kérdezte most az almás nő a szigorú asszonytársát. – Megszökni úgyse tud. – Megvonta kerek vállát, aztán az öregemberre mosolygott. – Menjen nyugodtan, Lulu bácsi.

– Ismerjük egymást? – pillantott rá az öregember.

Az asszony elpirult.

– A felesége tanított csacsacsázni – mondta, és visszaült az íróasztala mögé.

Az öregember fölállt, óvatosan megpróbálta ráhelyezni testsúlyát a dagadt bokájú bal lábára. Különösképpen csak elviselhető, tompa sajgást érzett, és azt, hogy a lábszára zsibbad.

A teakonyha felé indult.

Az apró, rácsos ablakú helyiségben rend volt és olyan szembeszökő tisztaság, amit otthon csak a felesége tudott elérni. Előfordult, hogy Lulu mosogatott el ebéd után, a tisztára mosott tányérokat és poharakat rendben a szárítóra helyezte, előbb nedves, majd száraz szivaccsal tisztára törölte a konyhapultot, de az ő keze nyomán sosem ragyogtak úgy a dolgok, mint amikor felesége végezte el ugyanezt, ugyanazokkal a mozdulatokkal.

A konyhapult itt is csillogott.

Hiába, gondolta, a női kéz.

A hűtőszekrényben megtalálta a kristályvizes flakont, töltött magának egy pohárral, megitta. A poharat elmosogatta a csap alatt, és visszatette a szárítóra.

A teakonyhából kilépve vette csak észre, hogy a nagyterem mögött szűk, sötét folyosó vezet a hodály túlsó sarka felé, oda, amerre a mosdót mutatta nemrég a szőke nő. Nem kell hát visszabicegnem a terembe, gondolta, az illemhelyhez erre rövidebb az út.

Éppen harminchat óvatos lépéssel ért a mosdó ajtajához. Az a helyiség is patyolattiszta volt, erős, de nem kellemetlen fertőtlenítőszag lengte be. Vizelőváyút vagy csészét nem talált, a mosdóban csak két külön fülkében álló francia toalettre lelt. Felhajtotta az ülőkét, megpróbált homlokával a falnak támaszkodni, ahogyan otthon szokta; így biztosabban talált a csésze öblébe.

Vizelete nehezen indult meg, évek óta gondjai voltak ezzel. Az orvos, akihez a felesége elzavarta – miután Lulu bevallotta neki, hogy sokszor képtelen irányítani egyre gyengülő sugarát –, gumikesztyűs ujjával előbb az ánuszába nyúlt, ami korántsem volt olyan viszolyogtatóan kellemetlen, mint amire számított. Ezután a vizsgálóasztalra kellett feküdne, a doki valami zselével kente be a hasát. Amikor végzett az

ultrahangvizsgálattal, a doki közölte vele, hogy a prosztatája másfélszer nagyobb az átlagosnál, ezért folyamatosan nyomja a hólyagját, ugyanakkor egy lefelé hajló csücske ráfekszik a húgyvezetékére, és ezzel akadályozza a vizeletürítés természetes módját. De aggodalomra semmi ok, mondta, nem látott daganatra utaló elváltozást, a prosztatának szokása, hogy az életkor előrehaladtával megnagyobbodjon, bár, hogy miért teszi ezt, arra még nem talált elfogadható élettani magyarázatot az orvostudomány. Felírok magának valamit, mondta, ez majd összehúzza kicsit azt a mirigyet, ha nem felejti el minden nap bevenni a tablettát.

Persze, gyakran elfelejtette, ahogyan ma reggel is. Erősen koncentrált, míg végül sikerült megkönnyebbülnie. Gyengén csordogáló vizeletének egyetlen cseppje sem ment „mellé". Akkurátusan kezet mosott, megtörölte a kezét, az elhasznált papírtörölközőt az e célra szolgáló szemétkosárba dobta. A mosdóból kilépve visszanézett a félhomályos folyosón a teakonyha felé, ekkor vette észre a folyosó közepén szinte észrevétlenül a falba simuló tapétaajtót. „A harmadik út!" – súgta a fejében egy hang. Megtorpant. Akár balra, akár jobbra indulna, mindenképpen abba a terembe jutna vissza, ahonnan elindult, s ahol – a százados szavai szerint – várakoznia kellene a kikötőparancsnok és a tévéstáb érkezésére, hogy...

Hogy azután elítéljék és kivégezzék.

Egy pillanatra megint átfutott a fején, hogy csak álmodja mindezt, talán elájulhatott a fájdalomtól, amikor kis híján kitörte a bokáját, s most valójában ott hever még a zsombékos Tisza-parton, és képtelenséget álmodik. De a környezete olyan meggyőzően valódinak látszott, mint amilyen valóságosan tért vissza bokájába ismét a sajgó fájdalom.

Méltánytalan.

Ez a szó jutott eszébe.

Talán valóban büntetést érdemel, amiért a kiemelt biztonsági övezetnek a százados által harcálláspontnak nevezett kikötőjéből szeretett volna taxiért telefonálni. Tekintettel a rendkívüli állapotokra, nemcsak egy szigorú figyelmeztetést, de még egy jelentékeny pénzbüntetést is méltányosnak tartott volna megfontolatlan cselekedetéért, de hogy ezért halálra ítéljék és kivégezzék, azt finoman szólva is méltánytalannak gondolta. De hiába, minden megtörténhet ott, ahol egy alighanem beszeszelt törzsőrmester fejbe lőhetett egy jószerivel ártatlan újoncot, és a folyóba dobathatta a kiskatona testét.

Márpedig ez megtörtént. Még most is a fejében visszhangzott a víz loccsanása. És ott kavarogtak még a fejében a százados nehezen újraalkotott mondatai is, amelyekkel indokolni próbálta a határsértőre váró ítélet

képtelen okát. Mégis hezitált. Világéletében betartott minden hivatalos előírást és felsőbb utasítást, hiszen tudta, hogy a rend arra való...

„..hogy ne legyen szabad, ami jó!" – fejezte be a fejében a korábban is megszólaló hang, amelyben most, meglepetésére, a sajátjára ismert.

– Ez valami bolond költeményből való... – motyogta maga elé.

A hang tüstént válaszolt.

– Látod, működik az emlékezeted, ha valóban szükség van rá. Bár nem ez a fontos most – hadarta a hang. – Meg kell próbálnod kiszabadulni innét. Gondolj a feleségedre! Szegény asszony már így is halálra aggódja magát, amiért nem érkeztél időben haza. Mit fog gondolni és érezni akkor, ha meglátja az esti tévéhíradóban, amint főbe lőnek vagy felakasztanak.

– Lehet, hogy méreginjekcióval altatnak el...

– Nem mindegy?! Ha hagyod magadat elpusztítani, sose jössz rá, hogy miért van valami, miért nincs inkább semmi!

Ez hatott.

Az öregember visszasántikált a sötét folyosó közepéig, és benyitott a tapétaajtón.

Lujza már nyolcezer lépés után letért a gátról. Fél fejjel magasabb volt a férjénél, nemcsak a combja, lábszára is hosszú volt, úgy gondolta, kevesebb lépéssel tesz meg egy kilométert. Az ártéri erdő valóban zegzugos volt. Néhol kidőlt fatörzsek, másutt tüskés bozót állta az asszony útját, folyton kerülgetnie kellett az akadályokat. Lulu, kiáltozott, Lulukám! Válasz nem érkezett, még a tücskök és a madarak is hallgattak. Ágak roppantak a közelben. Lujza a szóbeszédre gondolt, amely szerint dingók lakják a kiserdőt, sőt, mesélte kedvenc hentese a Mars téri piacon, azok az elvadult kutyák is ott vadásznak, amik elkapták a ragályt okozó vírus legújabb mutációját, amely a veszettséghez nagyon hasonló bajjal fertőzte meg őket. Egy ilyen dög megharapta tegnap a legjobb barátját, mesélte a hentes, és szegény olyan vérmérgezést kapott, hogy reggelre belehalt. Mondd, szívem, édes Lujzám, te hallod, hogy miket beszélsz?, nevetett a férje, amikor elmesélte neki a hentes történetét. Nem értem, hogy ülhetsz fel minden rémmesének. Ha fertőzött kutyafalkák nem is, gondolta most az asszony, éhes dingók mégiscsak tanyázhatnak az erdőben.

Ha ezek támadtak a férjére valahol...

Néhány perc után szorosan gyűltek köréje a fák, lombkoronájuk eltakarta előle az ég kékjét, és a nedves árnyékok közé keveredve – itt voltak árnyékok! – elvesztette a tájékozódó képességét. Nem tudta, merről jött, merre tartott, merre lehet a gát, és hol van a folyó. Már majdnem elsírta magát, amikor a lába elé tekeredett egy ösvény.

Futva követte, míg a folyópartra ért.

Az öregember nagyablakos lépcsőházba jutott a tapétaajtón át. Szabadba nyíló kijáratot nem látott, a fölfelé vezető lépcsősor mellett egy liftajtóra lelt. A lift jelzőfénye zölden világított. Megnyomta a hívógombot. Az ajtó surrogva kinyílt. Ahogy belépett rajta, az ajtó becsukódott, a lift megindult vele fölfelé, és néhány másodperc múlva megállt. A liftajtó kinyílt, az öregember kilépett.

Hirtelenjében nem tudta megállapítani, hova érkezett. A félhomályban vörös függönylábak lógtak a magasból a fekete deszkapadlóra. Valamerről zongoraszó hallatszott. Néhány lépés után egy színpad kellős közepén találta magát. A színpad nem volt megvilágítva, a nézőtér felől érkező reflektorsugár a színpad előtti zenekari árok közepére irányult. Fekete falépcső vezetett az árokba, ahol hosszú, ősz hajú férfi játszott a pianínón, nyurga, pattanásos kamaszfiú lapozta neki a kottát.

A százados a félhomályos nézőtér utolsó sorának közepén ült, lehunyt szemmel hallgatta a muzsikát. Ahogy megpillantotta, az öregember sietve lebotorkált a zenekari árokba vezető lépcsőn.

– Elnézést – szólította meg suttogva a zongoristát –, vezet innen valami út kifelé?

– Kuss! – szólt rá a kottalapozó srác.

Lulu szinte soha nem hallgatott komolyzenét, igaz, a könnyű muzsikáért se lelkesedett. A pianínóból felszálló hangok most körbevették, egymást kergetve rajzottak körötte, megszédítették. Meg kellett kapaszkodnia. Ahogy megérintette a pianínó sarkát, a hangszekrény rezgése áramütésként szaladt a válláig, végigfutott a testén, és megszüntette a fájdalmát. Nem akart hinni a szemének. A zongorista mindkét keze meg volt bilincselve, a bilincseket arasznyi lánc kötötte össze, a férfi látszólag mégis önfeledten játszott, előre-hátra himbálta magát a zongoraszéken, néha behunyta a szemét, úgy biccentett a fiú felé, hogy lapozhat már. A fiú ezek szerint nem tudott kottát olvasni, mégis meredten bámulta a hangjegyek rajzát, mintha ellenőrizné, hogy a fogoly azt játssza-e, ami a kottalapokon áll.

A zongorista most Lulura pillantott, majd a zenekari árok nézőtér felőli oldalát takaró vörös drapéria felé intett. A bársonytakaró közepe hullámzott, mintha valami szél lengetné.

– Menjen már, mire vár? – súgta a zongorista.

Lulu anélkül kerülte meg a pianínót, hogy a hangszer sarkát elengedte volna. A függönyhöz közelebb érve végre megértette, mire biztatta a művész. A hullámzó drapéria hasadékán át sötét üregre látott. Beugrott a résen a függöny mögé, és már siklott is a sötétség mélye felé. A csúszda eleinte szelíden kanyargott vele, aztán meredeken lefelé törve

gyorsította az útját. Szinte már zuhant, amikor a csúszda fölfelé hajló vége kivetette magából. Úgy süvített a hirtelen felszikrázó napfényben, mint a gyerekkorában látott Ágyúember, akit egy fényes csőből lőttek a cirkuszsátor kupolájának magasába, ott elkapta a védőháló fölött lengő trapézt, és lekiáltott az ámuló közönségnek: „Produkció!"

Ahol a tánctanárnő leért a partra, csenevész nádas szegélyezte a vizet. A pöttyös tornacipő talpa alatt cuppogott talaj, zsombékról zsombékra kellett volna szökdécselnie, ha vízközelben akar tovább haladni a kompállomás felé. Tenyeréből napellenzőt formálva nézte a fénylabdá-kat dobáló hullámokat. A túloldalon, sarkantyúforma, köves félszigetecske nyúlt a folyóba, felerősítve a víz sodrát. Itt, a nádas előtt jószerivel állni látszott a víz, sőt, mintha lassan visszafelé mozgott volna. Falevelek, üres petpalackok és valami állattetemnek látszó undormány lebegett a felszínén. Itt nem lehet mély a víz, gondolta a tánctanárnő, ha Lulu véletlenül beleesett volna, akkor is tud kapaszkodni.

De miért esett volna bele?

Mert bolond. Az emlékezete egyre gyengébb, képes percekig keresni az olvasószemüvegét, miközben ott van az orrán. Néha meg nemlétező dolgokat lát és hall. Talán a víztükör fölé hajolt, hogy meghallja a folyó énekét, és akkor szédült a hullámok közé.

Visszahátrált a zsombékokon a szilárd talajra, egyre kétségbe-esetteb-ben kiáltozva futott a folyókanyarban már éppen feltűnő kompállomás felé.

– Lulu! Lulukám!

Lulu alatt nem volt védőháló. Átzúgott a kikötőépület oldalsó betonudvara fölött, mint az Ágyúember a cirkuszporond magasában, nekicsapódott az udvart körbezáró drótkerítésnek. Csodával határos módon sikerült megkapaszkodnia, és az egészséges lábát megvetnie a drótháló négyzetrácsában.

– Ha nem jön le azonnal, úgy leszedem onnan, mint egy verebet! – A törzsőrmester állt az udvar közepén, jó hét méterrel alatta, rászegezve a pisztolyát. – Ne higgye, hogy megússza a nyilvános kivégzést! – rikoltott. – A bokáját fogom eltalálni!

A fegyver eldördült.

A lövedék alig egy arasznyira süvített el a bokája mellett. Lulu rémülten kapaszkodott följebb.

– Maga tényleg egy csodapók, apuskám! – nevetett fel odalent a törzsőrmester, és az egész tárat kilőtte rá. Egyik lövése sem talált. – Azt

ajánlom – kiáltotta –, másszon le szépen magától, mielőtt lezuhan onnan, és szégyenszemre kitöri a nyakát.

Lulu keze-lába remegett. Ha sikerülne átvergődnie a kerítés túloldalára, onnan talán leereszkedhet valahogy, és...

A törzsőrmester odakiáltott valakinek.

– Hamar a napfénytetőt, kamerád!

Az épület szürke falának réséből nyikorgó, csuklópántos vaskarok csusszantak elő, és a kerítés felé haladva szürke, mezőgazdasági fóliát terítettek az udvar fölé. A napfénytetőt régen használhatták, vastag por ülte a tetejét. Ahogy az acélkarok kifeszítették, a folyó felől érkező szellő lesöpörte róla a port.

– Mindjárt le leszel te halászva onnan, apuskám! – A törzsőrmester elkobzott horgászbotokat és egy merítőhálót szerzett valahonnan, a végüknél egymáshoz kötözte a horgászbotokat, a csúcsra erősítette a merítőhálót. Fordított egyet feszülő derékszíján, pisztolytáskája az öle fölé került, azon támasztotta meg a meghosszabbított horgászbot vastagabbik végét, szuszogva emelte magasba a rögtönzött szerkezetet. – Most megfoglak, és begyűjtelek, mint egy lepkét, vagy lepkefingot inkább! – Megrogyott az irdatlan horgászbot súlya alatt, a bot meglendült, a merítőháló acélkerete beszorult a fólia vasalása és a kerítés fölső vonalát szegélyező szöges gerenda közé.

Az öregember utolsó erejét összeszedve átpréselte magát a résen, a fólia szélébe kapaszkodott, imbolyogva felállt a kerítésvasra. Reszketve pillantott le a magasból. Sípszó harsant, az épület túlsó sarka felől futva érkezett a százados, nyomában egy szakasznyi felfegyverzett milicista rohant, utánuk egy bukdácsoló operatőr tűnt fel, tévékamerával a vállán. A gáton fekete limuzin fékezett, tányérsapkás, hajlott hátú alak kászálódott ki belőle, alighanem a főparancsnok. Akár álom, akár valóság, itt a vége, gondolta Lulu. Ha nem lőnek rá, előbb-utóbb akkor is lezuhan a katonák elé; azok csattogó léptekkel vették fel alatta a megkívánt harci alakzatot. A bakancsaik által felvert sárga homokot is felkapta a szél, összekeverte a fóliáról lesöpört, szürke porral. A szemcsék szikrázva kavarogtak a magasban. A por ragyogva örvénylett a lába alatt, mint nagyszülei konyhájában a porcicák. Ez az egyetlen lehetőség. Ha nem él vele, perceken belül nyakát szegi, és a határ mindkét oldalán látni fogják a tévéhíradóban, milyen megalázó, szánalmas vég vár a határsértő gazemberekre, akik egy szájból fújnak hideget és meleget. Ha viszont sikerülne megismételnie gyerekkora nyaktörő mutatványát, talán némi reményt kelthet a megalázott és megszomorított szívekben a határ mindkét oldalán (ily módon mégis beteljesítve az apja hajdani kérését),

példájával a hasznukra lesz, hálásan megtapsolják majd, mint a cirkuszi Ágyúembert:

– Produkció!

A kápráztató fényben Lujza úgy látta, mintha a kompállomás oldal-udvara kerítésének tetején egy emberi alak imbolyogna. Csak nem az ő bolond embere az?

Van egy harmadik út is, habozott Lulu, lemászik a katonák elé, és megadja magát. Amennyire a magasból ki tudta venni, a főparancsnok vele egykorú lehet, tehát jóval több békebeli és harci tapasztalatot szerzett már, mint a nyilvánvalóan őrült főtörzsőrmester vagy a gigerli, önszerelmes százados, így, mielőtt aláírná a halálos ítéletet, meghallgatja majd az ő, utolsó szó jogán elhangzó magyarázatát, és megismervén az áruló szándék nélküli határsértés valós körülményeit, elrendeli az ügy elfogulatlan, körültekintő újratárgyalását. Az ülésre védőügyvédet hívat a számára, beidézi tanúnak a két kiskatonát, azok látták a törzsőrmester iszonyú bűntettét. A munkaterem asszonyainak vallomását is meghallgat-ja majd. Biztosan nem egy olyan akad köztünk, mint a szőke nő, aki meg-mutatta neki, hol találja az illemhelyet és a teakonyhát. A jó szándékú magyar anyák felidézik majd a százados képtelen áriáját, amelynek hallatán a főparancsnok azonnal lefokozza a századost, őt pedig mél-tányos pénzbüntetésre vagy legfeljebb felfüggesztett szabadságvesztésre ítéli. Ha így lesz, gondolta, soha többé nem sétál a határfolyó partján, csakis a városi liget erre kijelölt, sárga kaviccsal felszórt ösvényein, és készséggel nyilatkozik a televíziónak: senki ne vélje többé elfogultnak, ostobának, netán embertelennek a hatóságot, hanem engedelmeskedjen a mindenkori többség akaratának, és bízzon a nép derék vezetőiben. Sőt, még az is megeshet, hogy a főparancsnok olyan bölcs és olyan tapasztalt, hogy mindenféle tárgyalás nélkül átlát a szitán, és ahelyett, hogy aláírná, összetépi a papírt, talán még taxit is hívat neki, hogy mielőbb kórházba kerülhessen. Persze, arra is van némi esély, hogy az sem különb a Deákné vásznánál (Ki is volt az a Deákné?), és éppen azért nevezték ki a harcálláspont főparancsnokának, mert az alárendeltjeinél is keményebb szívű és még azoknál is lojálisabb a kormányzat iránt, így esze ágában sem lesz meghallgatni az ő „utolsó szavait”, hanem igenis példát statuál.

Szédítően kavarogtak az öregember gondolatai, csakúgy, mint a légben körülötte keringő por- és homokszemcsék, amelyek közül néhányat a szemébe kavart a szél. Kicsordultak a könnyei. Baljával elengedte a fólia vasát, megdörzsölte a szemét. Nem kell, hogy bárki azt

higgye, sírni látja őt. A bokája megbicsaklott, térde megroggyant, kétségbeesve markolta meg újra a napfényvédő fólia vaskeretét.

Napfényvédő?

Micsoda ostoba szó!

Mintha bizony a szürke műanyag magát a napfényt védené, nem pedig az udvar már így is repedezett betonját, amelyből a szükséges cement felét nyilván kispórolták az építők.

Vagy mégis helyes volna a szó, és igenis védeni kell a napfényt, amely akár hullámtermészetű, akár részecskékből áll, épp olyan sérülékeny, mint minden a világon? Legközelebb meg kell majd kérdeznie erről a fizikatanárt. Ha ugyan lesz legközelebb. Ha lelövik vagy lezuhanva kitöri a nyakát, nyilván nem kártyázhat többé. Ám ha elengedik (ami igazi csoda volna), alaposan át kell gondolnia, helyes volna-e a történtek után újra egy asztalhoz ülnie az árulóval. Helyesnek talán nem helyes, gondolta, de méltányos mindenképp. Fogász barátjuk szerint isten még azt is megbocsátja, ha valaki egymás után háromszor is megkontráz egy olyan bemondást, amelynek elfogására pedig nyilvánvalóan nincs esély, és ezzel vétlen, kényszerű csendestársát is duplán vesztessé teszi. Isten nagylelkű lény, bizonygatta a fogász, minden bűnös lélek számára esélyt ad a megtérésre. Márpedig, ha egy nyilvánvalóan csak képzelt identitás ilyen nagylelkűségre képes, az embernek illik legalább ilyen megbocsátónak lennie, legyen bár jelentéktelen, nyugdíjas könyvelő vagy közepes fogász. Nyilván továbbra is leülnek hát ultizni a megtévedt fizikatanárral, hadd tapasztalja meg, hogy az emberi szív nemcsak Newton és Heisenberg (lám csak, eszébe jutottak a nevek!) törvényeinek engedelmeskedik, de képes megbocsátani is. Annál is inkább, mivel látta, hogy Petúr Istvánt megfélemlítették, szegény a nadrágjába csinált, pedig lehet, hogy az ő prosztatája hibátlan még.

Mielőtt óvatosan a semmibe nyújtotta volna sebesült lábát, még egyszer körbenézett. Ekkor pillantotta meg a feleségét. Az asszony megbotlott futtában, és nem mozdult többé. Talán egy kőbe ütötte a fejét.

Lulu lelépett a kerítés tetejéről. A fényszikrákat szóró lég kissé megsüllyedt alatta, de úgy tűnt, el fogja bírni. Elengedte a fólia vasalt szélét, másik lábával is fellépett a csillogó levegőre, és kitárta a karját.

A lenti operatőr kamerája hiába rögzítette a történteket, a felvétel nem került adásba. A kincstári tévétársaság vezetői szerint a kamerát nyilvánvalóan manipulálták, hiszen a kép olyasmit mutatott (hibátlan minőségben), ami a valóságban semmiképpen nem történhetett meg. A határsértő ugyanis a napfény zsizsgő labdacsain suhanva egy a

folyóparton heverő asszony fölé repült, magához ölelve felemelte onnan a nőt, és mintha a folyó tükréről visszapattanó fénylabdákon táncolnának, egyenesen a vörösen izzó napkorong közepe felé repülve tűntek el a semmiben.

*Megjelent: Látó, 2021. január-február*